

Nr 2

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1959/60 under andra huvudtiteln, avseende anslagen inom justitiedepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

Justitiedepartementet m. m.

1:o **Statsråden utan departement m. m.: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1 under andra huvudtiteln (punkt 1, s. 1—3 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för den 3 januari 1959) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning från och med budgetåret 1959/60, fastställa personalförteckning för statsråden utan departement m. m. i enlighet med vad departementschefen föreslagit, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för statsråden utan departement m. m. att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till Statsråden utan departement m. m.: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 583 400 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 482 300 kronor.

För handläggning av frågor rörande samordning av beredningsplaneringen m. m. föreslås under förevarande anslag inrättad en tjänst som byråchef i Br 2. Kostnaden utgör 37 400 kronor. En militär sakkunnig jämte tillfällig expertis beräknas därutöver behöva anlitas för hithörande frågor till en beräknad kostnad av sammanlagt 38 000 kronor.

Vidare föreslås i stället för en tjänst som förste kanslisekreterare i Ae 23 en tjänst som sekreterare i ABr 25 (handsekreterare åt statsministern).

Med hänsyn till de personella resurser, som stadigvarande erfordras i statsrådsberedningen, anser departementschefen det ändamålsenligt att anslaget tillföres särskilda poster för avlöningar till ordinarie tjänstemän och till icke-ordinarie personal.

Under anslaget anses jämväl särskild personalförteckning böra fastställas. På denna torde uppföras dels de nya tjänsterna för en byråchef och en sekreterare, dels ock på justitiedepartementets personalförteckning upptagna tjänster för en byråchef för lagärenden i Br 2, en förste expeditions-

vakt i Ao 8, en expeditionsvakt i Ao 7, ett kanslibitråde i Ao 7 och ett kontorsbiträde i Ao 5. Vidare bör en tjänst som förste kanslisekreterare i Ae 23 utgå ur justitiedepartementets personalförteckning, då sistnämnda tjänst i det föregående föreslagits utbytt mot en sekreterartjänst i ABr 25.

De av departementschefen föreslagna åtgärderna föranleder att ordinarieposten uppföres med 124 400 kronor motsvarande avlöningskostnader för nuvarande tjänst som lagbyråchef, de nya tjänsterna för en byråchef och en sekreterare samt de till anslaget överförda tjänsterna som förste expeditionsvakt, expeditionsvakt och kanslibitråde.

Icke-ordinarieposten upptages till 154 300 kronor, motsvarande en kansliskrivare i Ae 10, en kontorist i Ae 9 (överförd från justitiedepartementet), i det föregående för beredskapsplaneringen omnämnd expertis å 38 000 kronor samt ett belopp för, såsom hittills, arvodesavlönad biträdeshjälp.

Nuvarande arvodesposten å 211 300 kronor utgår, och posten till rörligt tillägg ökas med 30 700 kronor. Slutligen upptages till kompensation för höjda folkpensionsavgifter en post å 3 000 kronor.

De nyssnämnda nya avlöningsposterna under förevarande anslag förutsätter att justitiedepartementets avlöningsanslag minskas med ett belopp motsvarande lönekostnader för de i det föregående omnämnda tjänster, som föreslås överförda från justitiedepartementets personalförteckning.

Anslaget uppräknas alltså med 101 100 kronor.

Det föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning under anslaget i enlighet med vad departementschefen sålunda förorddat.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning från och med budgetåret 1959/60, fastställa personalförteckning för statsråden utan departement m. m. i enlighet med vad departementschefen i statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för den 3 januari 1959 föreslagit;

b) fastställa följande avlöningsstat för statsråden utan departement m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till statsråden utan departement, <i>förslagsvis</i>	236 000
2. Lönefyllnad åt statsministern	6 000
3. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	124 400
4. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	154 300

5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	59 700
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	3 000
	Summa kronor 583 400

c) till *Statsråden utan departement m. m.*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 583 400 kronor.

2:o) *Statsråden utan departement m. m.*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har (punkt 2, s. 3 och 4) föreslagit riksdagen att till *Statsråden utan departement m. m.*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 18 500 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 19 000 kronor.

Enligt gällande omkostnadsstat för *statsråden utan departement m. m.* har anvisats bland annat 10 000 kronor till övriga expenser.

Då vissa kostnader under expensposten från och med budgetåret 1959/60 avses skola belasta finansdepartementets omkostnadsanslag, minskas förevarande anslag med motsvarande belopp. Delposten till bränsle, lyse och vatten, som för budgetåret 1958/59 upptagits med 2 000 kronor, utgår således helt, varjämte delposten till övriga expenser reduceras med 500 kronor avseende vissa telefonkostnader. Sedan hänsyn tagits till nämnda reduktion, förordar departementschefen en medelsanvisning av 11 500 kronor till övriga expenser, innebärande en ökning med 1 500 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sundelin* (I: 191) och den andra inom andra kammaren av herr *Ståhl m. fl.* (II: 248), har — såvitt nu är i fråga — hemställts, att riksdagen måtte till *Statsråden utan departement*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 16 600 kronor.

Angående motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 248.

Utskottet. Med anledning av motionerna, i vilka yrkas en generell nedskärning med 10 procent av vissa av Kungl. Maj:t föreslagna omkostnadsanslag under andra huvudtiteln, vill utskottet erinra att frågan om att begränsa statsutgifterna f. n. är föremål för en förutsättningslös prövning av besparingsutredningen. Enligt utskottets mening bör en diskussion om möjliga besparingsåtgärder lämpligen anknytas till utredningens kommande förslag. I varje fall synes riksdagen icke nu böra binda sig för någon generell besparingsmetod i enlighet med motionärernas förslag, vars effekt för övrigt med hänsyn till bl. a. omkostnadsanslagens karaktär av förslagsanslag torde vara starkt begränsad.

Under återopande av det anförda får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 191 och II: 248, såvitt nu är i fråga, till *Statsråden utan departement m. m.: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 18 500 kronor.

3:o Justitiedepartementet: Avlöningar. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 4 och 5), vilket innebär inrättande av en tjänst som budgetsekreterare i ABr 25 och en kanslibiträdesbefattning i Ae 7 samt i fråga om anslagsberäkningen en ökad medelsanvisning med 43 800 kronor för nämnda personalförstärkningar och med 10 000 kronor för automatiska utgiftsstegringar jämte en med 48 600 kronor minskad medelsanvisning med hänsyn till under punkten 1 omnämnd överföring av tjänster från justitiedepartementets personalförteckning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning från och med budgetåret 1959/60, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för justitiedepartementet, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för den 3 januari 1959 anfört;

b) fastställa följande avlöningsstat för justitiedepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen, <i>förslagsvis</i> . . .	47 200
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	707 000
3. Ersättning till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	400 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. . .	508 300
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	200 300
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	9 000
Summa kronor	1 871 800

c) till *Justitiedepartementet: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 871 800 kronor.

4:o Justitiedepartementet: Omkostnader. Kungl. Maj:t har (punkt 4, s. 5 och 6) föreslagit riksdagen att till Justitiedepartementet: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 177 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 159 100 kronor.

Posterna till sjukvård och till reseersättningar föreslås med hänsyn till

senaste belastningssiffror uppräknade med respektive 1 000 och 4 000 kronor.

Av samma skäl som departementschefen anfört under punkten 2 kan viss minskning ske av posten till expenser under förevarande anslag. Delposten till bränsle, lyse och vatten, som för budgetåret 1958/59 upptagits med 16 000 kronor, utgår således helt. Beträffande delposten till expenser för eget behov förordas, sedan ett belopp av 5 000 kronor avseende vissa telefonkostnader frändragits, en medelsanvisning för budgetåret 1959/60 av 115 000 kronor, innebärande en ökning med 24 900 kronor. Slutligen föreslås posten till publikationstryck höjd med 4 000 kronor.

I de under punkten 2 nämnda likalydande *motionerna I: 191 och II: 248* har — såvitt nu är i fråga — hemställts, att riksdagen måtte till Justitiedepartementet: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 159 300 kronor.

Utskottet. Av samma skäl som utskottet anfört under punkten 2 avstyrker utskottet *motionerna I: 191 och II: 248* jämväl i vad de berör förevarande anslag.

Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å *motionerna I: 191 och II: 248*, såvitt nu är i fråga, till *Justitiedepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 177 000 kronor.

5:o) **Justitiedepartementet: Svensk författningssamling.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 6), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Justitiedepartementet: Svensk författningssamling* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

6:o) **Lagberedningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 6), vilket innebär en ökning av anslaget med 2 400 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lagberedningen* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 192 400 kronor.

7:o) **Ombuden för tillsyn av tryckta skrifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 7), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ombuden för tillsyn av tryckta skrifter* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 25 500 kronor.

Justitiekanslersämbetet och riksåklagarämbetet

8:o) **Justitiekanslersämbetet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 8 och 9), vilket innebär en ökning av anslaget med 37 900 kronor, varav 26 300 kronor för extra arbetskraft och vikariatsersättningar samt 11 600 kronor för utgifter av automatisk natur, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för justitiekanslersämbetet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> . . .	167 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	125 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	26 600
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 900
	Summa kronor 320 600

b) till **Justitiekanslersämbetet: Avlöningar** för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 320 600 kronor.

9:o) **Justitiekanslersämbetet: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 9, s. 9) föreslagit riksdagen att till Justitiekanslersämbetet: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 24 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 18 600 kronor.

Med hänsyn till den beräknade belastningen å de skilda anslagsposterna under budgetåret 1959/60 uppräknas anslaget sammanlagt med 5 400 kronor.

I de under punkten 2 nämnda likalydande *motionerna I: 191* och *II: 248* har — såvitt nu är i fråga — hemställts, att riksdagen måtte till Justitiekanslersämbetet: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 21 600 kronor.

Utskottet. Av skäl som utskottet anfört under punkten 2 avstyrker utskottet förevarande motioner jämväl i vad de berör detta anslag. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å *motionerna I: 191* och *II: 248*, såvitt nu är i fråga, till **Justitiekanslersämbetet: Omkostnader** för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 24 000 kronor.

10:o) **Riksåklagarämbetet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 9—11), vilket innebär omändring av en byråchefstjänst i Bg 1 till extra ordinarie i Be 1 samt i fråga om anslagsberäkningen en ökning av anslaget med 31 800 kronor, varav 21 800 kronor för extra föredragande och 10 000 kronor för utgifter av automatisk natur, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning från och med budgetåret 1959/60, vidtaga den ändring i personalförteckningen för riksåklagarämbetet, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för den 3 januari 1959 anfört;

b) fastställa följande avlöningsstat för riksåklagarämbetet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	199 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	100 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	38 900
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 700
	Summa kronor 339 900

c) till *Riksåklagarämbetet: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 339 900 kronor.

11:o) **Riksåklagarämbetet: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 11, s. 11 och 12) föreslagit riksdagen att till Riksåklagarämbetet: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 26 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 25 100 kronor.

Departementschefen föreslår med anledning av riksåklagarämbetets förslag, att anslaget uppräknas med 900 kronor.

I de under punkten 2 nämnda likalydande *motionerna I: 191* och *II: 248* har — såvitt nu är i fråga — hemställts, att riksdagen måtte till Riksåklagarämbetet: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 23 400 kronor.

Utskottet. Under återopande av de skäl som utskottet anfört under punkten 2 avstyrker utskottet förevarande motioner jämväl i vad de berör detta anslag. Utskottet hemställer,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å *motionerna I: 191* och *II: 248*, såvitt nu är i fråga, till *Riksåklagarämbetet: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 26 000 kronor.

Domstolarna

Departementschefen lämnar till en början en allmän översikt av arbetsläget och andra förhållanden berörande domstolarna. Av redogörelsen inhämtas i huvudsak följande.

Arbetsläget vid domstolarna karakteriseras allttjämt av kraftig tillströmning av mål och ärenden och av höga arbetsbalanser. Vid häradsrätterna var antalet inkomna allmänna mål år 1956 56 500, år 1957 59 900 och första halvåret 1958 31 100. Antalet balanserade mål vid häradsrätterna uppgick vid utgången av år 1956 till 11 300 och vid utgången av år 1957 till 12 100. De olägenheter för rättsvärderna och allmänheten som uppkommer genom stora arbetsbalanser hos domstolarna har påtalats i olika sammanhang; bland annat har riksdagens justitieombudsman i sin ämbetsberättelse till 1958 års riksdag på grundval av iakttagelser vid verkställda inspektioner understrukit de allvarliga olägenheterna av att i brottmål ej sällan avsevärd tid förflyter mellan brottet och huvudförhandlingen.

I fråga om rådhusrätterna har vid 1957 års riksdag genomförts lagstiftning i syfte att skapa en rationellare handläggningsform för de medelsvåra brottmålen. Denna reform har trätt i kraft från och med den 1 januari 1959. Den år 1955 tillsatta stadsdomstolsutredningen, som har att taga ställning till frågan om rådhusrätternas framtida ställning, har ännu ej avslutat sitt arbete.

Frågan om domstolarnas behov av dömande personal är föremål för utredning genom 1955 års domarutredning. Denna utredning, som framlagt ett delförslag år 1956, torde komma att avge sitt slutbetänkande under våren 1959.

Såsom framgår av 1958 års huvudtitel har under senare år pågått ett omfattande arbete för rationalisering av den administrativa verksamheten vid domstolsväsendet. Arbetet har nu fortskridit så långt, att det finns förutsättningar för ställningstagande till en nyorganisation av hovrätternas och häradsrätternas icke rättsbildade personal.

Med hänsyn till den särskilt stora arbetsbelastningen vid Svea hovrätt föreslås att en ny ordinarie avdelning inrättas vid denna hovrätt. För tillgodoseende av behovet av extra arbetskraft vid hovrätterna bör den för hovrätterna gemensamma medelsreserven bibehållas.

Ett antal nya tingsdomartjänster bör inrättas vid häradsrätterna. Även för häradsrätterna bör, såsom hittills, finnas en medelsreserv.

Den pågående utredningen angående hovrätternas domsområden torde komma att slutföras under våren 1959. Med hänsyn till bestämmelserna i § 13 statens allmänna avlöningsreglemente om ordinarie tjänstemans förflyttningsskyldighet anses förslaget att inrätta ytterligare ordinarie domartjänster i Svea hovrätt icke föregripa ett eventuellt förslag om minskning av hovrättens domkrets.

12:o) **Högsta domstolen m. m.: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 12, s. 16—19) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga

de ändringar i personalförteckningen för högsta domstolen och nedre justitierevisionen, som föranledes av vad departementschefen anfört, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för högsta domstolen och nedre justitierevisionen, att tillämpas under budgetåret 1959/60, dels ock till Högsta domstolen m. m.: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 3 425 400 kronor.

Anslaget, som avser avlöningar till såväl högsta domstolens ledamöter som befattningshavare vid nedre justitierevisionen, är i gällande riksstat uppfört med 3 389 000 kronor.

Departementschefen anför att antalet föredragande i vattenmål i nuvarande läge icke torde vara tillfyllest. Revisionen har begärt förstärkning från två till fyra befattningshavare och icke funnit tillrädligt att föredragande, som sysslar med vanliga mål, utbytes mot specialföredragande. Arbetsläget den 30 november 1958 utvisar emellertid en total balans av 547 mål mot år 1957 samma tid 587 eller en minskning med 40. Därav utgjorde dock balansen för vattenmål 35 år 1958 mot 28 år 1957 eller en ökning med 7. Ett flertal av vattenmålen är av vidlyftig beskaffenhet och kräver lång inläsningstid.

Antalet extra föredragande i vanliga mål utgör för närvarande 12. Departementschefen förordar den tillfälliga arbetskraftförstärkningen beträffande vattenmålen att en av de extra föredragandena förordnas att vara specialföredragande i vattenmål med arvode motsvarande lönegraden B 1.

Nuvarande tjänsten i Ao 19 som registrator för rättsbildad innehavare föreslås utbytt mot en tjänst som kansliskrivare i Ao 10 (registrator) för icke rättsbildad tjänsteman. Vid bifall till förslaget torde, på grund av särskilda förhållanden, nämnda tjänst i Ao 19, avsedd för den nuvarande registratorn, uppföras på övergångsstat.

Förste protokollssekreteraren föreslås erhålla ställning som chef för justitierevisionsexpeditionens centrala kansli. Tjänsten anses med dessa arbetsuppgifter böra uppflyttas från Ao 21 till Ao 23.

De merkostnader som föranledes av i det föregående angivna förslag uppgår till 20 700 kronor.

Under anslaget föreslås en särskild post till kompensation för höjda folkpensionsavgifter å 20 500 kronor. Vissa omräkningar under anslaget medför en minskning med i runt tal 4 800 kronor. Därvid har hänsyn tagits till att ett arvode å 3 600 kronor till innehavaren av den på justitiedepartementets personalstat uppförda tjänsten som nådebyråchef skall belasta anslaget.

Anslaget uppräknas alltså med 36 400 kronor.

I personalförteckningen föreslås de ändringar, som föranledes av vad departementschefen anfört.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet hemställer alltså,
att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för högsta domstolen och nedre justitierevisionen, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för den 3 januari 1959 anfört;

b) fastställa följande avlöningsstat för högsta domstolen och nedre justitierevisionen, att tillämpas under budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 461 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	4 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	490 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	448 600
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	20 500
Summa kronor 3 425 400	

c) till *Högsta domstolen m. m.*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 3 425 400 kronor.

13:o) **Högsta domstolen m. m.: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, s. 19 och 20), vilket innebär en med 28 600 kronor ökad medelsanvisning huvudsakligen med hänsyn till belastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Högsta domstolen m. m.*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 271 000 kronor.

14:o) **Regeringsrätten: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, s. 20), vilket innebär en ökning av anslaget med 5 200 kronor för kompensation för höjda folkpensionsavgifter, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för regeringsrätten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	715 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	22 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	92 200
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	5 200
Summa kronor 835 000	

b) till *Regeringsrätten: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 835 000 kronor.

15:o) **Regeringsrätten: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, s. 21), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 3 000 kronor huvudsakligen med hänsyn till belastningen, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Regeringsrätten: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 14 000 kronor.

16:o) **Regeringsrätten: Regeringsrättens årsbok.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16, s. 21), vilket innebär en ökning av anslaget med 10 000 kronor med hänsyn till belastningen å anslaget för budgetåret 1957/58 samt väntade ökade utgifter, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Regeringsrätten: Regeringsrättens årsbok* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

17:o) **Hovrätterna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 17, s. 21—33) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning under budgetåret 1959/60, vidtaga de ändringar i hovrätternas personalförteckning, som föranledes av vad departementschefen anfört, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för hovrätterna, att tillämpas under budgetåret 1958/59, dels ock till Hovrätterna: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 9 312 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 8 860 500 kronor.

Departementschefen förordar med hänsyn till den stora tillströmningen av mål till Svea hovrätt, att en ny ordinarie avdelning inrättas vid hovrätten. Avdelningen bör organiseras på samma sätt som hovrättens övriga ordinarie avdelningar med en lagman och fyra hovrättsråd som ordinarie domare. I enlighet med de grunder som fastställts vid 1947 års riksdag (prop. 268; sammansatt stats- och första lagutskotts utl. 3) bör å andra sidan medel beräknas till en lagman och till två hovrättsråd, som kan beräknas uppehålla sina ämbeten och av vilka den ene erhåller arvode såsom vice ordförande, ävensom till två assessorer, som antages uppehålla två hovrättsrådsämbeten. Medel bör därtill beräknas för erforderlig fiskals- och biträdespersonal. Kostnaden för den nya ordinarie avdelningen uppgår i enlighet med det anförda till 255 000 kronor.

Departementschefen tillstyrker vidare inrättande vid Svea hovrätt av en tjänst som kanslibitråde i Ao 7 och av en biträdestjänst för skriv- och kontorsgöromål (för ljuskopieringsanläggning) samt vid vardera Göta hovrätt och hovrätten för Västra Sverige av en biträdestjänst för skriv- och kontorsgöromål. Förslagen föranleder en höjning av anslaget med sammanlagt 40 500 kronor.

Under anslaget beräknas arvode med 3 000 kronor till en expeditionsvakt för hovrättens lokaler i Luleå.

Övriga av hovrätterna framställda yrkanden om personalförstärkningar anses — med beaktande av arbetssituationen i de olika hovrätterna — få tillgodoses inom ramen för tillgängliga medel. Kungl. Maj:t bör emellertid som hittills — i enlighet med vad riksdagen under tidigare år uttalat — äga befogenhet att, då det befinnes oundgängligt, vidtaga ytterligare förstärkningar av hovrätternas ledamotsorganisation.

Departementschefen är icke beredd att — för avhjälpande av påtalad olägenhet med otillräckligt antal assessorer — öka antalet sådana befattningshavare i personalförteckningen för varje hovrätt. Därest riksdagen intet har att erinra häremot, anses i stället antalet i *Anm. 1.* till personalförteckningen angivna assessorer böra höjas från 45 till 65. Därvid bör det nu gällande villkoret för förordnande av assessorer utöver vad som angives i personalförteckningen, att hovrätternas befattningshavare tages i anspråk för uppdrag utom hovrätterna, något jämkas. Kungl. Maj:t bör sålunda kunna meddela dylikt förordnande icke blott i den mån så erfordras på grund av att hovrätternas befattningshavare tages i anspråk för uppdrag utom hovrätterna utan även eljest om särskilda skäl det påkallar. Någon ökad medelsanvisning för ändamålet erfordras ej.

Departementschefen berör härefter de åtgärder som under de senaste åren vidtagits för rationalisering av den administrativa verksamheten vid hovrätterna och anför följande.

För att kunna bemästra den alltmer ökade arbetsbördan har det varit nödvändigt att tillvarataga alla möjligheter till rationaliseringar och besparingar. Det har därvid stått klart att man haft mest att vinna genom en delegation nedåt av olika administrativa göromål. Därvid har göromålen på hovrätternas dömande avdelningar varit föremål för särskild uppmärksamhet. Jag åsyftar här t. ex. detaljplanering av hovrättens förhandlingar (kontakter med parterna eller deras ombud), granskning och underskrift av kallelser m. m., bestyrkande av fonogramutskrifter, expediering på eget ansvar av domar m. m. för verkställighet och liknande åtgärder samt undertecknande och expediering på eget ansvar av skrivelser, kungörelser och uppgifter, som det åligger hovrätten att i samband med dom eller beslut utfärda eller avgiva.

I detta syfte har hovrätterna genomgått arbetsinstruktionerna och i erforderlig utsträckning omarbetat desamma. På den icke rättsbildade personalen har överflyttats arbetsuppgifter som tidigare åvilat fiskaler och aspiranter. Därigenom har rättsbildad personal kunnat avlastas vissa göromål och friställas för andra uppgifter. Tekniska hjälpmedel har anskaffats och börjat användas. Jag vill särskilt omnämna den lättnad, som ljuskopieringsapparaterna i hovrätterna redan efter en kort tids användning kunnat bereda skrivpersonalen, en avlastning, som i den mån apparaterna mer och mer kan utnyttjas, torde bli än påtagligare.

Sammanfattningsvis kan sägas att de vidtagna åtgärderna skapat bättre arbetsbetingelser i hovrätterna, vilket möjliggjort att kostnadshöjningar — bland annat för ökat antal rättsbildade tjänstemän — som eljest till följd av den stegrade arbetsbelastningen varit ofrånkomliga kunnat motverkas.

Under hösten 1958 har mot bakgrunden av de vidtagna åtgärderna en översyn av lönesättningen för den icke rättsbildade personalen skett med beaktande av de arbetsuppgifter, som efter rationaliseringens genomförande åvilar denna personal. På grundval härav förordar departementschefen efter samråd med chefen för civildepartementet att från och med budgetåret 1959/60 i hovrätterna (inberäknat Svea hovrätts nya ordinarie avdelning) skall finnas inrättade en aktuarietjänst i Ao 19 för rättsbildad innehavare, en kamrerartjänst i Ao 19, fem bokhållartjänster i Ao 13 och två kanslisttjänster i Ao 13, 23 förste kansliskrivartjänster i Ao 12, tre kansliskrivartjänster i Ao 10, åtta kontoristtjänster i Ao 9, varav fem avsedda för kvalificerade stenografer, 23 kanslibiträdestjänster i Ao 7 samt 34 tjänster som biträde för skriv- och kontorsgöromål. Motsvarande organisation i nuläget omfattar fyra rättsbildade tjänstemän i Ao 19, varav tre aktuarier och en arkivarie, en kamrerartjänst i Ao 19, tre bokhållartjänster i Ao 13, två kanslisttjänster i Ao 13, 20 kansliskrivartjänster i Ao 10, två kansliskrivartjänster i Ae 10, fem kontoristtjänster i Ao 9, 13 kanslibiträdestjänster i Ao 7, en kanslibiträdestjänst i Ae 7, 24 kontorsbiträdestjänster i Ao 5 samt 27 tjänster som biträde för skriv- och kontorsgöromål. Av nyssnämnda fyra tjänster för rättsbildade innehavare är tre från och med budgetåret 1955/56 uppförda å övergångsstat.

Den nya lönesättningen har som förutsättning att de allmänna riktlinjerna för den nya arbetsindelingen följes. Det föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma tjänsternas fördelning och placering i hovrätterna.

Kostnadshöjningen i anledning av förslaget, mot vilket Tjänstemännens centralorganisations statstjänstemannasektion förklarar sig ej ha någon erinran, utgör i runt tal 95 000 kronor.

De i det föregående framlagda förslagen angående tjänsteförändringar och nya befattningar påkallar åtskilliga åtgärder för förslagets genomförande. Det föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om dessa.

Det understrykes att fråga om befordran till högre biträdestjänst skall bedömas efter bitrådets duglighet och lämplighet i övrigt för den tjänst, varom är fråga; det är sålunda av vikt, att den ordningen icke vinner in- steg, att lång tjänstetid i och för sig skall ge förhandsrätt till högre biträdestjänst.

De i det föregående föreslagna åtgärderna medför en kostnadsökning av 393 500 kronor. På grund av automatiska utgiftsökningar uppräknas anslaget vidare med 2 000 kronor, huvudsakligen till följd av beslut angående tjänstetidsbefordran.

Slutligen uppföres under anslaget en särskild post å 56 000 kronor till kompensation för höjda folkpensionsavgifter.

Anslaget föreslås alltså höjt med 451 500 kronor.

I personalförteckningen föreslås de ändringar, som föranledes av vad departementschefen anfört och föreslagit.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ragnar Bergh* (I: 102) och den andra inom andra kammaren av herrar *Cassel* och *Bohman* (II: 146), har hemställts, att riksdagen måtte

a) fastställa följande avlöningsstat för hovrätterna, att tillämpas under budgetåren 1959/60

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	3 735 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förlagsvis	54 600
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslagsvis	4 007 100
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	1 204 200
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	56 000
	Summa kronor 9 057 000

b) till Hovrätterna: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 9 057 000 kronor.

Angående motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 146.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag om att en ny ordinarie avdelning skall inrättas vid Svea hovrätt avstyrkes i motionerna I: 102 och II: 146 under hänvisning bl. a. till att inrättandet därav skulle innebära ett föregripande av de förslag som är att vänta från den pågående utredningen angående hovrätternas domsområden och som kan komma att leda till en uppdelning av hovrättens nuvarande alltför omfattande jurisdiktion.

Hovrättens arbetsläge, varom utskottets vederbörande avdelning gjort sig närmare underrättad under besök vid hovrätten, kännetecknas sedan flera år tillbaka av en stor tillströmning av mål och en alltjämt stigande målbalans. Enligt utskottets mening är det läge vari hovrätten befinner sig synnerligen otillfredsställande ur rättssäkerhetssynpunkt och en förstärkning av hovrätten i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag bör därför inte utan tvingande skäl uppskjutas. I motsats till motionärerna anser utskottet inte att ett eventuellt förslag om en minskning av hovrättens domkrets bör hindra att ytterligare ordinarie domartjänster inrättas nu. Som departementschefen framhållit föreligger enligt gällande bestämmelser förflyttningsskyldighet även för ordinarie domare, där detta är påkallat av organisatoriska skäl. Ytterligare vill utskottet i detta sammanhang påpeka, att i hovrättens nuvarande organisation ingår två extra avdelningar, som vid en eventuell uppdelning av domsområdet utan svårighet torde kunna överföras till annan hovrätt. På grund av nu anförda skäl avstyrker utskottet motionerna.

Även övriga i propositionen framlagda förslag till personalförstärkningar har utskottet mot bakgrunden av hovrätternas arbetsbörda ansett sig böra tillstyrka.

Utskottet har vidare med tillfredsställelse noterat att förutsättningar nu

befunnits föreligga för en betydande överflyttning på den icke rättsbildade personalen av arbetsuppgifter, som tidigare åvilat fiskaler och aspiranter. Den med hänsyn härtill föreslagna ändrade lönesättningen av den icke rättsbildade personalen kan utskottet biträda. Utskottet vill även instämma i vad departementschefen i detta sammanhang anfört i fråga om kvalifikationsgrunder för befordran till högre biträdestjänst.

Under återopande av det anförda får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 102 och II: 146

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning under budgetåret 1959/60, vidtaga de ändringar i hovrätternas personalförteckning, som föranledes av vad föredragande departementschefen i statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för den 3 januari 1959 anfört;

b) fastställa följande avlöningsstat för hovrätterna, att tillämpas under budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 990 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	54 600
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	4 007 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 204 200
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	56 000
Summa kronor	9 312 000

c) till *Hovrätterna: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 9 312 000 kronor.

18:o) **Hovrätterna: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 18, s. 33 och 34) föreslagit riksdagen att till Hovrätterna: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 927 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 857 100 kronor.

Departementschefen förordar att posten till reseersättningar med hänsyn till väntade utgiftsstegringar höjes med 12 900 kronor och att posten till bränsle, lyse och vatten uppräknas med 16 000 kronor. Vidare förordas en höjning av posten till övriga expenser med 39 600 kronor, varav för engångsutgifter 17 800 kronor. Å andra sidan ingår i posten för budgetåret 1958/59 engångskostnader å 23 600 kronor, med vilket belopp anslaget minskas. Kostnaderna för skrivmaterial m. m. till ljus- och snabbkopieringsapparater föreslås få bestridas från särskilt anslag.

Vidare föreslås, att för oförutsedda utgifter till övriga expenser beräknas ett belopp av 60 000 kronor att användas efter Kungl. Maj:ts bestämmande. Då för motsvarande ändamål för budgetåret 1958/59 upptagits ett belopp av 35 000 kronor, bör anslaget ökas med 25 000 kronor.

Anslaget uppföres alltså med 927 000 kronor, vilket innebär en uppräkningsökning med 69 900 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer sålunda,

att riksdagen må till *Hovrätterna: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 927 000 kronor.

19:o) **Häradsrätterna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 19, s. 34—46) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning under budgetåret 1959/60, vidtaga de ändringar i häradsrätternas personalförteckning, som föranledes av vad departementschefen anfört, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för häradsrätterna att tillämpas under budgetåret 1959/60, dels ock till Häradsrätterna: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 20 780 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 19 408 300 kronor.

Genom beslut den 23 november 1956 har Kungl. Maj:t, med stöd av 1 § lagen den 17 juni 1932 om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende, förordnat, att rådhusrätten i Sala skall upphöra från och med den dag som — sedan nytt tingshus uppförts i Sala — Kungl. Maj:t vill framdeles bestämma och staden i judiciellt avseende förenas med Västmanlands östra domsaga. Svea hovrätt har nu anmält att den beslutade föreningen av Sala stad med domsagan torde kunna komma genomföras från och med den 1 januari 1960 och begärt vissa personalförstärkningar i domsagan från denna tidpunkt.

Därest tillgång till fiskalshjälp prövas erforderlig i domsagan under budgetåret 1959/60, anses medel böra ställas till förfogande från medelsreserven under anslaget. Även eventuellt förefintligt behov av ytterligare personal torde få tillgodoses ur denna reserv.

På samma sätt föreslås det få ankomma på Kungl. Maj:t att ur medelsreserven tillgodose den personalförstärkning i Tjusts domsaga, som enligt Göta hovrätt kan bli en följd om staden Västervik från och med den 1 januari 1960 i judiciellt hänseende förenas med domsagan. Med stöd av 1 § i nyssnämnda 1932 års lag har Kungl. Maj:t den 15 november 1957 förordnat, att rådhusrätten i Västervik skall upphöra från och med den dag som — sedan nytt tingshus uppförts i Västervik — Kungl. Maj:ts framdeles vill bestämma och att staden från och med samma dag skall förenas med Tjusts domsaga.

I Vadsbo domsaga skall enligt beslut av 1958 års riksdag från den 1 januari 1959, då staden Mariestad jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 13 decem-

ber 1957 i judiciellt avseende skall förenas med domsagan, vara inrättad en tjänst som tingsdomare. Kungl. Maj:t har den 21 november 1958 förordnat om ytterligare personal i domsagan från och med den 1 januari 1959 för återstoden av löpande budgetår.

Från och med ingången av budgetåret 1959/60 bör — med anledning av hovrättens förslag — i domsagan finnas inrättade ytterligare två biträdestjänster för skriv- och kontorsgöromål. Det föreslås i övrigt få ankomma på Kungl. Maj:t att ur medelsreserven tillgodose den personalförstärkning som kan visa sig erforderlig.

Kostnaderna för i det föregående nämnda förstärkningar beräknas till 100 000 kronor.

För att fortsättningsvis bereda Kungl. Maj:t vissa möjligheter att — då så på grund av stads förening med domsaga eller annat särskilt förhållande finnes skäligt — besluta om höjd lönegruppsplacering för domsaga anses Kungl. Maj:t böra erhålla riksdagens bemyndigande att, utöver vad för närvarande gäller, verkställa uppflyttningar motsvarande högst fyra domsagors hänförelse till närmast högre lönegrupp.

På grund av den starka arbetsbelastningen anses nya tingsdomartjänster böra inrättas vid Oppunda och Villåttinge, Västernärkes, Skövde, Torna och Bara, Medelpads västra, Ångermanlands mellersta och Piteå domsagor.

Därvid bör tingssekreterartjänsten slopas i Oppunda och Villåttinge, Västernärkes, Torna och Bara, Medelpads västra, Ångermanlands mellersta och Piteå domsagor. Vidare bör anslaget minskas med belopp motsvarande årslönen för ett fiskalskompetent biträde.

Kostnadsökningen uppgår till 91 400 kronor.

Eftersom stadigvarande behov av tingssekreterare synes föreligga i Gotlands, Älvdals och Nyeds, Listers och Sölvesborgs, Hallands södra, Orusts, Tjörns och Inlands, Jämtlands norra, Västerbottens västra och Gällivare domsagor, bör tingssekreterare förordnas i dessa domsagor. Då fiskalshjälp till dessa domsagor i viss utsträckning redan avlönas ur medelsreserven, torde anslaget för ändamålet uppräknas med endast 92 600 kronor.

Såsom under förevarande anslagspunkt vid anmälan av andra huvudtiteln i 1958 års statsverksproposition framhållits har vid häradsrätterna omfattande åtgärder, på grundval av organisationsnämndens förslag, pågått för rationalisering av arbetet. Särskilt har åsyftats att överföra ytterligare arbetsuppgifter från juristerna till den icke rättsbildade personalen. Detta arbete har under budgetåren 1957/58 och 1958/59 intensifierats.

Under år 1958 har en ny etapp i strävandena att i praktiken överföra kvalificerade uppgifter på den icke rättsbildade personalen tillryggalagts. En genomgång av arbetet på domsagorna har sålunda företagits av häradshövdingarna i samråd med hovrätternas byrådirektörer och hovrättssekreterare. Härvid har åtskilliga arbetsuppgifter överförts i de flesta domsagor och en ändamålsenligare arbetsindelning mellan de icke rättsbildade biträdena verkställts. Särskilt har beaktats att det i domsagorna av normal storlek bör finnas ett rutinerat biträde, som behärskar praktiskt taget all den verk-

samhet som ankommer på biträdespersonalen. Detta biträde bör i väsentlig grad svara för kontinuiteten vid domsagan och utgöra ett stöd för samtliga biträden, således även för notarierna, som ju i allmänhet börjar sin tings-tjänstgöring utan erfarenheter av praktiskt kansliarbete. Det har visat sig att för den relativt lilla arbetsenhet som en domsaga utgör det är en lämplig anordning — icke minst för häradshövdingen själv — att på detta sätt ha ett chefsbiträde. Den ändrade arbetsorganisationen beräknas vara helt genomförd senast den 1 juli 1959. Genom denna överföring av göromål från rättsbildad till icke rättsbildad personal har en förstärkning av juristpersonalen kunnat motverkas. Överföringen har även medfört, att departementschefen räknar med att i vissa domsagor kunna minska antalet från medelsreserven avlönade tingsnotarier.

På samma sätt som skett beträffande hovrättspersonalen har under hösten år 1958 mot bakgrunden av de vidtagna åtgärderna en översyn av lönesättningen för den icke rättsbildade personalen skett med beaktande av de arbetsuppgifter, som efter rationaliseringens genomförande åvilar den icke rättsbildade personalen.

De nya arbetsformerna, som bättre vill tillvarataga den rättsbildade personalens möjligheter att ägna sig åt sådana göromål som ofrånkomligen erfordrar juridisk utbildning, nödvändiggör en förstärkning av den icke rättsbildade personalen. I detta hänseende kan departementschefen emellertid i avvaktan på närmare erfarenheter av de nya rationaliserade arbetsformerna ej till fullo stödja hovrätternas äskanden.

Den stegrade arbetsbördan har de senaste åren redan med hittillsvarande organisation oundgängligen påkallat biträdes hjälp i ett flertal domsagor. Dessa biträden har avlönats ur medelsreserven, och deras antal uppgår till 60. Då behovet av dem under alla förhållanden måste anses vara stadigvarande, föreslås, att detta antal tjänster för skriv- och kontorspersonal nyinrättas i domsagorna. Kostnaderna uppgår till 570 000 kronor.

Efter samråd med chefen för civildepartementet förordar departementschefen att från och med budgetåret 1959/60 i domsagorna skall finnas inrättade 19 kanslisttjänster i Ao 13, 67 förste kansliskrivartjänster i Ao 12, 62 kansliskrivartjänster i Ao 10, 144 kontoristtjänster i Ao 9, 45 kanslibiträdestjänster i Ao 7 och 274 tjänster som kontorsbiträde i Ao 5 eller biträde för skriv- och kontorsgöromål, sammanlagt 611 tjänster. Av biträdena för skriv- och kontorsgöromål torde dock 34 få avlönas ur medelsreserven. Den icke rättsbildade biträdesorganisationen i nuläget omfattar 17 kanslisttjänster i Ao 13, 91 kansliskrivartjänster i Ao 10, en kansliskrivartjänst i Ae 10, 67 kontoristtjänster i Ao 9, en kontoristtjänst i Ae 9, 78 kanslibiträdestjänster i Ao 7, 13 kanslibiträdestjänster i Ae 7, 80 kontorsbiträdestjänster i Ao 5 samt 229 tjänster som biträde för skriv- och kontorsgöromål, sammanlagt 577 tjänster. Av biträdena för skriv- och kontorsgöromål avlönas, som nämnts, 60 ur medelsreserven.

Den nya lönesättningen har som förutsättning att de allmänna riktlin-

jerna för den nya arbetsindelningen följes. Det föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t att fördela tjänsterna på de olika domsagorna.

Kostnadshöjningen i anledning av förslaget, mot vilket Tjänstemännens centralorganisations statstjänstemannasektion förklarar sig ej ha erinran, utgör i runt tal 440 000 kronor.

De av departementschefen i det föregående framlagda förslagen angående tjänsteförändringar och nya befattningar påkallar åtskilliga åtgärder för förslagets genomförande. Det föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om dessa.

Det understrykes att fråga om befordran till högre biträdestjänst skall bedömas efter biträdets duglighet och lämplighet i övrigt för den tjänst, varom fråga är; det är sålunda av vikt att den ordningen icke vinner insteg, att lång tjänstetid i och för sig skall ge förhandsrätt till högre biträdestjänst.

Då arbetsläget vid domsagorna trots förordade personalökningar kommer att vara ansträngt, särskilt som arbetsutvecklingen visar en alltjämt stigande tendens, bör Kungl. Maj:t jämväl under budgetåret 1959/60 ges möjlighet att, såsom tidigare, med hjälp av medelsreserv under anslaget, lämna häradsrätterna den tillfälliga förstärkning av arbetskraft från olika personalkategorier som kan finnas påkallad. Utrymmet för denna förstärkning bör dock med hänsyn till de utökningar av personalorganisationen, som i det föregående angivits, kunna något begränsas. Det beräknas en kostnadsminskning med 255 000 kronor.

De i det föregående föreslagna åtgärderna medför en kostnadsökning av 1 039 000 kronor. På grund av automatiska utgiftsökningar m. m. bör anslaget vidare uppräknas med 205 700 kronor. Slutligen bör under anslaget uppföras en särskild post å 127 000 kronor till kompensation för höjda folkpensionsavgifter.

Anslaget föreslås alltså höjt med 1 371 700 kronor.

I personalförteckningen föreslås de ändringar, som föranledes av vad departementschefen anfört och föreslagit.

Utskottet. Med hänsyn till det alltjämt ansträngda arbetsläget vid häradsrätterna tillstyrker utskottet departementschefens förslag om inrättande av ytterligare sju tingsdomartjänster. Utskottet har heller inte något att erinra mot att Kungl. Maj:t ges möjlighet att med hjälp av medelsreserv under anslaget besluta om de ytterligare personalförstärkningar av olika personalkategorier, som i nuvarande läge befinnes oundgängliga.

Utskottet har även i vad gäller häradsrätternas biträdespersonal med tillfredsställelse tagit del av departementschefens redogörelse för de åtgärder som vidtagits för att på denna personal överföra kvalificerade arbetsuppgifter. Den i detta sammanhang av departementschefen föreslagna ändrade lönesättningen för biträdespersonalen och det i anslutning härtill gjorda uttalandet om kvalifikationer för befordran till högre biträdestjänst föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Då utskottet i övrigt icke funnit anledning till särskilt uttalande hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning under budgetåret 1959/60, vidtaga de ändringar i häradsrätternas personalförteckning, som föranledes av vad föredragande departementschefen i statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för den 3 januari 1959 anfört;

b) fastställa följande avlöningsstat för häradsrätterna att tillämpas under budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	9 659 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	8 100
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	8 313 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 672 100
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	127 000
<i>Summa kronor</i>	20 780 000

c) till *Häradsrätterna*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 20 780 000 kronor.

20:o) *Häradsrätterna*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har (punkt 20, s. 46 och 47) föreslagit riksdagen att till *Häradsrätterna*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 339 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 195 400 kronor.

Departementschefen förordar att posten till sjukvård minskas med 2 000 kronor och att posten till reseersättningar ökas med 36 000 kronor. Posten till expenser föreslås ökad med ett belopp av 91 800 kronor varav 63 300 kronor för löpande utgifter och 28 500 kronor för utgifter av engångskaraktär. Å andra sidan minskas anslaget med 17 200 kronor, avseende engångskostnader för budgetåret 1958/59.

Vidare föreslås, att för oförutsedda utgifter till expenser beräknas ett belopp av 75 000 kronor att användas efter Kungl. Maj:ts bestämmande. Då för motsvarande ändamål för budgetåret 1958/59 upptagits ett belopp av 40 000 kronor, ökas anslaget med 35 000 kronor.

Anslaget uppföres alltså med 1 339 000 kronor, vilket innebär en ökning med 143 600 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,
att riksdagen må till *Häradsrätterna: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 339 000 kronor.

21:o) *Häradsrätterna: Ersättningar till nämndemän.* Kungl. Maj:t har (punkt 21, s. 47 och 48) föreslagit riksdagen att till *Häradsrätterna: Ersättningar till nämndemän* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 3 200 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 2 800 000 kronor.

Departementschefen förordar, att anslaget med hänsyn till den väntade belastningen höjes med 400 000 kronor.

I en inom andra kammaren av herr *Fröding* väckt motion (II: 8) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att till *Häradsrätterna: Ersättningar till nämndemän* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 2 700 000 kronor.

Angående den närmare motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen.

Utskottet. Som skäl för sitt förslag till minskad medelsanvisning har motionären anfört att häradsrätterna sedan den 1 januari 1959 i större utsträckning än tidigare är domföra med endast tre nämndemän och att detta förhållande borde vara ägnat att snarare reducera än höja ifrågasvarande anslag.

Utskottet vill icke bestrida riktigheten av motionärens påstående under förutsättning att det totala antalet sammanträden blir i huvudsak oförändrat. Med hänsyn till den föreliggande stora målbalansen samt med beaktande av de personalförstärkningar som utskottet tillstyrkt i det föregående synes emellertid berättigad anledning finnas att antaga att antalet sammanträden kommer att öka. Då säkra hållpunkter saknas för en bedömning av medelsförbrukningen under anslaget, har utskottet icke ansett sig böra frångå Kungl. Maj:ts beräkning av medelsbehovet. Utskottet avstyrker sålunda motionen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 8 till *Häradsrätterna: Ersättningar till nämndemän* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 3 200 000 kronor.

22:o) *Häradsrätterna: Anskaffande av nya fastighetsböcker för landet.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 48), vilket innebär en minskning av anslaget med 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Häradsrätterna: Anskaffande av nya fastighetsböcker för landet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

23:o) **Häradsrätterna: Uppläggande av nya fastighetsböcker för landet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, s. 48), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Häradsrätterna: Uppläggande av nya fastighetsböcker för landet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

24:o) **Tekniska hjälpmedel m. m. vid domstolsväsendet.** Kungl. Maj:t har (punkt 26, s. 53 och 54) föreslagit riksdagen att till Tekniska hjälpmedel m. m. vid domstolsväsendet för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 110 000 kronor.

Alltsedan budgetåret 1953/54 har å riksstaten under särskilt reservationsanslag anvisats medel för anskaffande av ljudupptagningsapparat vid de statliga domstolarna. För budgetåret 1958/59 är anslaget uppfört med 20 000 kronor. Vidare har å riksstaten för budgetåret 1957/58 under rubriken Kostnader för genomförande av rationalisering vid domstolarna upptagits ett reservationsanslag av 80 000 kronor. Från sistnämnda anslag har bland annat bestritts vissa materialkostnader för ljus- och snabbkopieringsapparater.

I sina anslagsäskanden för budgetåret 1959/60, såvitt avser häradsrätternas omkostnader, har hovrätterna — på anmodan från justitiedepartementet — verkställt en inventering rörande beståndet och behovet av ljudupptagningsapparat och handstämplat vid domsagorna. Denna översyn utvisar ett medelsbehov för båda dessa ändamål å sammanlagt 125 700 kronor. varav för ljudupptagningsapparat 96 800 kronor och för stämplat 28 900 kronor.

De tekniska hjälpmedel, som hittills kunnat anskaffas med anlitanande av medel från förenämnda anslag, har på ett verksamt sätt bidragit till en önskvärd rationalisering och effektivisering av domstolsorganisationen. Dyliga hjälpmedel erfordras alltjämt. Den verkställda inventeringen har påvisat att stämpelbeståndet är i behov av upprustning. Bland övriga behov nämnes utensilier för ljus- och snabbkopieringsapparater. Då departementschefen finner det angeläget att medel ställas till förfogande för fortsatta anskaffningar i nu berörda avseenden, föreslår han, att å riksstaten för budgetåret 1959/60 för ändamålet uppföres ett särskilt reservationsanslag under rubriken Tekniska hjälpmedel m. m. vid domstolsväsendet. Anslaget, som föreslås få användas för i det föregående omnämnda ändamål vid samtliga under justitiedepartementet lydande domstolar, bör för budgetåret 1959/60 uppföras med ett belopp av 110 000 kronor. Vid utgången av budgetåret 1958/59 eventuellt förefintliga behållningar å de för budgetåren 1957/58 respektive 1958/59 anvisade reservationsanslagen till kostnader för genomförande av rationalisering vid domstolarna och till ljudupptagningsapparat föreslås överförda till det nu begärda nya anslaget.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ragnar Bergh* (I: 8) och den andra inom andra kammaren av herr *Fröding*

(II: 9), har hemställts, att riksdagen måtte besluta att till Tekniska hjälpmedel m. m. vid domstolsväsendet för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 33 200 kronor.

Beträffande den närmare motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen II: 9.

Utskottet. Enligt motionärerna torde tingshusbyggnadsskyldiga numera i regel dra försorg om anskaffande av erforderliga ljudupptagningsapparater till domsagorna. Med hänsyn härtill samt med beaktande av det ansträngda statsfinansiella läget anser motionärerna det därför opåkallat att höja medelsanvisningen för sådan apparatur.

Såvitt utskottet kan finna av departementschefens redogörelse ingår icke bland de ändamål vartill det nu föreslagna anslaget skall användas i första hand någon anskaffning av ljudupptagningsapparatur. I stället upptages främst upprustning av stämpelbeståndet och i övrigt utensilier för ljus- och snabbkopieringsapparatur. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 8 och II: 9 till *Tekniska hjälpmedel m. m. vid domstolsväsendet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 110 000 kronor.

25:o) **Blanketter för domstolsväsendet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 54), vilket innebär en med 60 000 kronor ökad medelsanvisning med hänsyn till de utgifter som beräknas komma att belasta anslaget under nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Blanketter för domstolsväsendet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 140 000 kronor.

Rättegångsväsendet i allmänhet

26:o) **Ersättning åt domare, vittnen och parter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 55), vilket innebär att från anslaget, från vilket bestrides bland annat vissa kungörelsekostnader enligt lagen den 14 september 1944 om aktiebolag, jämväl bör gäldas motsvarande kostnader enligt lagen den 1 juni 1951 om ekonomiska föreningar, samt en med 1 000 000 kronor ökad medelsanvisning med hänsyn till den väntade belastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning åt domare, vittnen och parter* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 6 500 000 kronor.

27:o) **Kostnader enligt lagen om fri rättegång.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, s. 55), vilket innebär en ökning av anslaget med

300 000 kronor med hänsyn till beräknat medelsbehov, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Kostnader enligt lagen om fri rättsgång* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 3 900 000 kronor.

28:o) **Understöd för utomprocessuell rättshjälp.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 55 och 56), vilket innebär en med 400 000 kronor ökad medelsanvisning med hänsyn till beräknad belastning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Understöd för utomprocessuell rättshjälp* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

29:o) **Tornedalens rättshjälpsanstalt.** Kungl. Maj:t har (punkt 31, s. 56—60) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning från och med budgetåret 1959/60, vidtaga den ändring i personalförteckningen för Tornedalens rättshjälpsanstalt, som föranledes av vad departementschefen anfört, dels fastställa av departementschefen förordad stat för Tornedalens rättshjälpsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till Tornedalens rättshjälpsanstalt för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 106 400 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 79 100 kronor.

Departementschefen anför att vad som upplysts om arbetsbördan vid anstalten synes utvisa, att en tjänst som biträdande jurist bör inrättas. Särskilt har framhållits de långa tjänsteresor — mycket ofta under två arbetsdagar per vecka — som är förenade med anstaltens verksamhet, svårigheten att finna vikarie för direktören vid semester, sjukdom o. d. och att under sådana förhållanden uppehålla kontinuiteten i arbetet. Med den nuvarande knappa personalorganisationen har rättssökande i åtskilliga fall måst avvisas och anlita ombud på orter, som ligger utanför anstaltens verksamhetsområde, med därav följande utgiftsökningar för statsverket. Vid alla övriga rättshjälpsanstalter i riket — även vid dem som har att biträda i färre fall än Tornedalens anstalt — finnes minst två jurister anställda. Den nya tjänsten anses böra givas extra ordinarie karaktär och placeras i lönegraden Ae 21. Anslaget uppräknas med anledning härav med 23 500 kronor.

Beträffande omkostnadsposterna förordas i enlighet med anstaltsstyrelsens förslag en uppräkning med sammanlagt 3 200 kronor. Vidare upptages en särskild post till kompensation för höjda folkpensionsavgifter å 600 kronor.

I personalförteckningen för Tornedalens rättshjälpsanstalt föreslås den ändring, som föranledes av vad departementschefen i det föregående anfört.

Utskottet. Med hänsyn till arbetsbördan vid rättshjälpsanstalten tillstyrker utskottet den föreslagna förstärkningen med en biträdande jurist. Då Kungl. Maj:ts förslag icke heller i övrigt givit utskottet anledning till erinran hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning från och med budgetåret 1959/60, vidtaga den ändring i personalförteckningen för Tornedalens rättshjälpsanstalt, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för den 3 januari 1959 anført;

b) fastställa följande stat för Tornedalens rättshjälpsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Stat

Avlöningar

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	80 200
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	11 300
3. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	600

Omkostnader

Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	14 300
Summa kronor	106 400

c) till *Tornedalens rättshjälpsanstalt* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 106 400 kronor.

30:o) Efterutbildning inom rättegångsväsendet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, s. 60) samt under erinran att anslaget, som i gällande riksstat uppförts med ett formellt belopp av 100 kronor, med hänsyn till förefintlig reservation ansetts kunna jämväl för nästa budgetår upptagas med allenast formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Efterutbildning inom rättegångsväsendet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Fångvården m. m.

Departementschefen redogör inledningsvis för det omfattande nybyggnads- och reformarbetet inom fångvården, platsbehovet m. m. Av redogörelsen inhämtas bl. a. följande.

Det omfattande nybyggnadsarbete som igångsatts inom fångvården på grundval av principbeslut av 1950 års riksdag fortgår. Till följd av den starka ökningen av fångantalet arbetar emellertid fångvården för närvarande med hårt ansträngda resurser.

Den 1 december 1958 var närmare 80 anstalter i bruk med tillhoppa 4 312 platser. De anstalter som användes för det ordinära klientelet är fördelade på fyra anstaltsgrupper för det manliga. En grupp finns för det kvinnliga klientelet. Platsantalet inom dessa grupper är tillhoppa 3 452, fördelat på 2 100 slutna och 1 352 öppna platser. För det yngre klientelet finnes en särskild anstaltsgrupp med för närvarande 208 slutna och 137 öppna platser. Säkerhetsanstalterna, som likaledes utgör en särskild anstaltsgrupp, rymmer 359 slutna och 86 öppna platser. Härtil kommer sjukhuset Håga med 70 slutna platser. Samtliga platser fördelar sig således på 2 737 slutna och 1 575 öppna platser. Med hänsyn till att hela platsutrymmet i allmänhet ej kan utnyttjas på grund av rengöring, reparation och tillfälliga luckor vid inskrivningar, utskrivningar och förflyttningar torde emellertid det nominella antalet platser få reduceras med omkring 10 %. Man får alltså räkna med att fångvården för närvarande disponerar cirka 3 900 platser.

Av redogörelsen i huvudtiteln för budgetåret 1958/59 framgår att antalet disponibla platser den 1 december 1957 var 3 800. Nybyggnader och nyanskaffningar av utrymmen under året har alltså tillfört fångvården omkring 100 platser. Inom kort kommer emellertid ytterligare ett betydande antal platser att stå till förfogande. Vid Hallanstalten står nu ett 70-tal nya platser färdiga att tagas i bruk. Även de båda anstalterna i Mariefred och Hällby med 90 platser vardera är färdiga. Likaså är anstalten i Tidaholm med 150 platser nyligen fullbordad, snart följd av Norrtäljeanstalten, som ävenledes har 150 platser.

Antalet intagna i fångvårdens anstalter har från den 1 december 1953 till den 1 december 1958 stigit från 3 225 till 4 638 eller med 1 413. På det sista året faller en ökning med 464. Antalet intagna har alltså under det sista året stigit i betydligt starkare takt än under tiden den 1 december 1956—den 1 december 1957, då ökningen uppgick blott till 70 intagna. Ökningen under det sista året faller väsentligen på intagna med relativt långa strafftider. Antalet för rattfylleribrott intagna har icke i väsentlig grad ökat sedan föregående år.

Beläggningssiffrorna jämförda med antalet disponibla platser visar att fångvårdens resurser alltjämt är otillräckliga. Genom det platstillskott som enligt vad nyss nämnts är att vänta under den närmaste tiden torde trycket komma att lätta, men med hänsyn till erfarenheterna från senare år måste man också beakta möjligheten av att beläggningen även i fortsättningen ökar. Inom justitiedepartementet har under hösten 1958 med biträde av statistisk expertis gjorts vissa beräkningar angående den möjliga utvecklingen i fråga om fångantalet, grundade på utvecklingen från 1950-talets början. Maximibeläggningen har beräknats, om man följer den nuvarande utvecklingslinjen, till 5 200 år 1960 och 6 800 år 1965. För samma år har beräkningarna lett till en medelbeläggning av omkring 4 700 resp. omkring 6 100. Prognoser av detta slag är självfallet i hög grad osäkra, bland annat med hänsyn till svårigheten att bedöma effekten av olika brottsförebyggande åtgärder. Tydligt är emellertid att åtgärder för förstärkning av fångvårdens resurser alltjämt är erforderliga. Därtill kommer att vissa äldre anstalter så snart som möjligt bör nedläggas. Utbyggnaderna inom fångvården bör därför fortsätta.

De nya fångvårdsanstalterna i Mariefred och Hällby avses skola ingå i ungdomsgruppen, som därigenom tillföres ytterligare 160 slutna och 20

öppna platser. I samband med denna förstärkning av ungdomsgruppen har anstalten i Nyköping, som hittills utnyttjats för ungdomsfängelseelever, om-disponerats till användning för unga intagna med tidsbestämt straff. Den i norra anstaltsgruppen ingående anstalten i Gävle har överförts till säkerhetsgruppen.

Svårigheterna att besätta de vakanta läkartjänsterna vid ungdomsanstalten Roxtuna har efter särskild utredning föranlett vissa åtgärder, som redovisas i det följande under fångvårdsanstalternas avlöningsanslag.

Särskild utredningsman, t. f. kanslichefen Paul Tammelin, har den 10 februari 1958 tillkallats för översyn av principerna för anstalternas förseende med annan personal än vaktpersonal.

Med hänsyn till betydelsen av en effektiv kriminalvård i frihet föreslås viss förstärkning av skyddskonsulentorganisationen.

31:o) **Fångvårdsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 33, s. 64—67) föreslagit riksdagen att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för fångvårdsstyrelsen, att tillämpas under budgetåret 1959/60, dels ock till Fångvårdsstyrelsen: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 787 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 704 200 kronor.

Departementschefen anför, att en arbetskraftförstärkning av fångvårdsstyrelsen har befunnits erforderlig alltsedan våren 1956. Denna förstärkning har i avvaktan på resultatet av 1955 års fångvårdsstyrelseutredning hittills givits provisorisk karaktär. Då fångvårdsstyrelseutredningen först inom den närmaste tiden kommer att slutföra sitt uppdrag, kan något förslag till definitiv personalorganisation icke framläggas i 1959 års statsverksproposition.

Det alltjämt ökade fångantalet med därav stigande arbetsbörda gör det under sådana förhållanden nödvändigt att jämväl för budgetåret 1959/60 bereda Kungl. Maj:t möjlighet till de provisoriska personalförstärkningar som prövas erforderliga. Departementschefen anser att anslaget av detta skäl bör uppräknas med ytterligare 60 000 kronor. Av sagda belopp torde 18 000 kronor — enligt fångvårdsstyrelseutredningens förslag — få användas att avlöna en byggnadstekniker, som hittills varit anställd med utnyttjande av medel från fastighetsfondens stat.

Ett belopp av 3 000 kronor föreslås anvisat för att med anlitan- de av särskild expertis upplägga förvaltningsekonomisk statistik för styrelsens verksamhet.

Vidare bör under anslaget uppföras en särskild post å 10 700 kronor till kompensation för höjda folkpensionsavgifter. Övriga utgifter av automatisk karaktär föranleder en uppräknning med 9 100 kronor.

Anslaget föreslås alltså höjt med 82 800 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för fångvårdsstyrelsen, att tillämpas under budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	637 100
2. Arvoden och ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	15 600
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	887 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	236 200
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	10 700
	Summa kronor 1 787 000

b) till *Fångvårdsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 787 000 kronor.

32:o) *Fångvårdsstyrelsen*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har (punkt 34, s. 67) föreslagit riksdagen att till *Fångvårdsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 240 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 215 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att posterna till reseersättningar, till bränsle, lyse och vatten samt till övriga expenser uppräknas med respektive 13 000, 2 000 och 25 000 kronor. Beträffande posten till övriga expenser har därvid räknats med engångskostnader till ett belopp av 13 000 kronor mot för budgetåret 1958/59 15 000 kronor.

Anslaget bestämmes alltså till 240 000 kronor.

I de under punkten 2 nämnda likalydande *motionerna I: 191* och *II: 248* har — såvitt nu är i fråga — hemställts, att riksdagen måtte till *Fångvårdsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 216 000 kronor.

Utskottet. Av skäl som utskottet anfört under punkten 2 avstyrker utskottet *motionerna I: 191* och *II: 248* jämväl i vad de berör förevarande anslag. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å *motionerna I: 191* och *II: 248*, såvitt nu är i fråga, till *Fångvårdsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 240 000 kronor.

33:o) *Fångvårdsanstalterna*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har (punkt 35, s. 68—91) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning under budgetåret 1959/60, vidtaga de ändringar i personalför-

teckningen för fångvårdsanstalterna, som föranledes av vad departementschefen anfört, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för fångvårdsanstalterna, att tillämpas under budgetåret 1959/60, dels ock till Fångvårdsanstalterna: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 34 447 900 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 30 640 500 kronor.

På fångvårdsstyrelsens förslag till ungdomsgruppens organisation har Kungl. Maj:t den 19 december 1958 förordnat, att för tiden fram till den 30 juni 1959 fångvårdsanstalten Nyköping skall inom ungdomsgruppen utnyttjas för unga intagna med tidsbestämt straff samt att fångvårdsanstalten Uppsala alltjämt skall vara mottagningsanstalt för ungdomsfängelse ådömda. Därest erfarenheterna av beslutets verkningar visar sig goda, torde Kungl. Maj:t senare få förlänga beslutet att omfatta tiden efter den 1 juli 1959.

Kungl. Maj:t har vidare i beslut samma dag funnit gott förklara, att, såsom fångvårdens byggnadskommitté föreslagit, fångvårdsanstalten Gävle tills vidare skall vara säkerhetsanstalt.

Departementschefen förordar följande tjänsteförändringar.

Tjänsterna vid fångvårdsanstalterna Tidaholm och Norrtälje, som båda tages i bruk under budgetåret 1958/59 föreslås överförda från extra till extra ordinarie stat. Med hänsyn till sedvanliga beräkningsgrunder för icke-ordinarieposten under anslaget bör uppräknning ske med 172 200 kronor.

Vidare tillstyrkes att följande extra ordinarie tjänster inom fångvården överföres till ordinarie stat, nämligen

tre föreståndare Ae 15—Ao 15
två yrkesmästare Ae 12—Ao 12,
två arbetsterapeuter Ae 9—Ao 9,
fyra förste förmän Ae 9—Ao 9,
tre förmän Ae 8—Ao 8 och
tio vårdare Ae 8—Ao 8.

Därest mekanisk verkstad vid kolonien Grötingen kommer att uppföras, bör utbyte ske av dels en förman Ag 8 mot en yrkesmästare Ae 11, dels ock en förman Ag 8 mot en yrkesmästare Ae 9.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslås att ett ekonomibiträde Ag 4 vid fångvårdsanstalten Hälsingborg uppflyttas till Ag 5.

Till följd av kolonien Rödjans utbyggnad, varigenom dess beläggningskapacitet fördubblats, förordas att en överkonstapel i Ao 10 utbytes mot en uppsyningsman i Ao 12.

Kostnaderna för ändring av lönegrad för nyssnämnda fyra tjänster uppgår till 7 200 kronor.

I fråga om personalförstärkningar anför departementschefen följande.

Under budgetåret 1958/59 har fångvårdsanstalternas personalorganisation ytterligare utvidgats och tjänster vid de nya anstalterna successivt tillsatts.

Sålunda omfattade den gällande personalorganisationen den 1 oktober 1958 2 095 befattningshavare mot 1 880 respektive 1 506 vid samma tidpunkt åren 1957 och 1956.

Den personalförstärkning under budgetåret 1958/59 vid fångvårdsanstalten Långholmen, varom Kungl. Maj:t förordnat i enlighet med riksdagens beslut, torde erfordras jämväl under budgetåret 1959/60. Förstärkningen omfattar en biträdande fångvårdsdirektör i Ag 25, en fångvårdsinspektör i Ag 23 och en kamrerare i Ag 19.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade chefen för justitiedepartementet den 29 november 1957 förste vice talmannen i riksdagens andra kammare John Martin Skoglund att såsom sakkunnig — med beaktande av vad som anförts av riksdagens år 1956 församlade revisorer och av statsutskottet vid 1957 års riksdag (utlåtande nr 2 s. 36) — skyndsamt utreda frågan om den lämpligaste organisationen av Roxtunaanstaltens ledning i medicinskt och administrativt hänseende. Utredningsmannen har den 29 mars 1958 till statsrådet och chefen för justitiedepartementet överlämnat den begärda utredningen. Efter vederbörligt remissförfarande har Kungl. Maj:t den 18 juni 1958 i anledning av förslaget funnit gott medgiva att från och med budgetåret 1958/59 en tjänst som intendent i lönegraden Ae 19 inrättas vid anstalten, föreskrivit att från den dag då intendents tjänsten vid anstalten tillsatts tjänsten som bokhållare i lönegraden Ae 15 skall indragas samt förklarat att till innehavaren av tjänsten såsom förste läkare må utgå ett årligt arvode av 1 800 kronor med skyldighet för denne att ansvara för kroppssjukvården vid anstalten. Anslaget bör med anledning härav uppräknas med sammanlagt 6 100 kronor.

Beträffande personalorganisationen vid Roxtuna torde också böra bringas till riksdagens kännedom att anstaltsnämnden till Kungl. Maj:t inkommit med en den 22 oktober 1958 dagtecknad hemställan att Kungl. Maj:t måtte förklara vårdpersonalen vid anstalten skyldig deltaga i elevernas måltider i den utsträckning som styresmannen bestämmer samt att personalen icke skall betala ersättning för de måltider som de vid fullgörande av denna skyldighet intager. Anstaltsnämnden har i skrivelsen hänvisat till att den ordningen, att eleverna intager sina måltider tillsammans med en vårdare, hör till de av riksdagen godkända grundprinciperna för vården vid anstalten (SOU 1950: 47 s. 46, prop. 1951: 122 s. 24 och statsutskottets utlåtande 1951: 170 s. 7) och att denna ordning tillämpats sedan anstalten togs i bruk. Fångvårdsstyrelsen har tillstyrkt anstaltsnämndens hemställan.

Dårest riksdagen intet har att erinra anses den ifrågavarande personalen böra beredas möjlighet att erhålla fri kost i samband med fullgörande av skyldighet att deltaga i måltid på sätt anstaltsnämnden föreslagit.

Beträffande övriga personalförstärkningar vid *redan befintliga anstalter* anföres följande.

Vad beträffar arbetsledarpersonalen finner departementschefen sig böra tillstyrka inrättandet av nya tjänster i de fall att nya eller omändrade verkstäder beräknas kunna tagas i bruk under nästa budgetår. Sålunda torde

under den angivna förutsättningen böra inrättas en yrkesmästartjänst (snickeri) i Ae 11 vid kolonien Åby, fem yrkesmästartjänster vid Härlandaanstalten, två i Ae 11 (finkonfektion, läderindustri) och tre i Ae 9 (två för finkonfektion, en för läderindustri) och två yrkesmästartjänster (snickeri) vid Mariestadsanstalten, en i Ae 11 och en i Ae 9. Kostnaderna för nämnda åtta tjänster uppgår till sammanlagt 108 700 kronor.

Arbetsledartjänster anser departementschefen också erforderliga vid anstalter, där skogsarbete, trädgårdsarbete och vägarbete utgör permanenta arbetsgrenar. Följande nya tjänster föreslås, nämligen fyra förste förmans-tjänster i Ae 9 (skogsarbete) vid anstalterna Falun, Karlskrona, Vänersborg och Örebro samt fem förmanstjänster, två i Ae 8 (skogsarbete) Skogsgård, tre i Ag 8, en (skogs- och trädgårdsarbete) Bogesund, en (skogs- och vägarbete) Gustavsström och en (skogsarbete) Älgberget. Av dessa nio tjänster motsvarar åtta arbetskraft som hittills bekostats med statsmedel från fångvårdens arbetsdrift. Anslaget bör höjas med 108 900 kronor.

Departementschefen anser av säkerhetsskäl att vakande vakt bör införas vid vissa smärre anstalter och kolonier. I detta syfte föreslås att sju vaktkonstapeltjänster i Ae 8 och en vårdartjänst i samma lönegrad inrättas, vilket innebär en kostnadsökning med 102 600 kronor.

Behovet av ytterligare en tjänst som vaktkonstapel i Ae 8 torde efter utbyggnad av kolonien Rödjan böra tillgodoses därstädes. Sedan balkongöppningarna med hänsyn främst till brandfaran igenlagts inom Ystads- och Nyköpingsanstalterna erfordras en förstärkning med tre vårdartjänster i Ae 8, en i Nyköping och två i Ystad. Kostnaderna utgör tillhoppa 48 900 kronor.

Vid igångsättandet av verksamheten vid Skogomeanstalten begärdes icke någon tjänst som köksföreståndare, då det avsågs att till anstalten skulle köpas färdiglagad mat. Detta förfaringssätt har emellertid icke kunnat användas utan mat måste tillagas inom anstalten. Kungl. Maj:t har därför den 27 juni 1957 medgivit att en köksföreståndare i Ag 10 med föreskriven kompetens må finnas anställd vid anstalten. Då behovet av tjänsten är stadigvarande, bör den uppföras på stat som extra ordinarie i Ae 10 och anslaget till följd härav uppräknas med 13 800 kronor.

Två tjänster som social kurator i Ae 12 bör inrättas, varav en vid fångvårdsanstalten Svartsjö och en inom säkerhetsräjongen. Förstärkningen föranleder en höjning av anslaget med 30 200 kronor.

Fångvårdsstyrelsens yrkanden om biträdesförstärkning till räjongingen-jörerna och räjongkamrerarna stödjer departementschefen i så måtto att han beräknar en medelsanvisning av för det förra ändamålet 25 000 kronor och för det senare 20 000 kronor.

För biträde vid psykiatriska avdelningen å Långholmen med det psyko-metriska arbetet vid avgivande av rättspsykiatriska utlåtanden anses anslaget böra uppräknas med 7 500 kronor.

Ökade medel till fritidsledare föreslås anvisade med 10 000 kronor.

I fråga om personalutbildningen föreslås att ytterligare två 5-veckors-kurser för aspirantutbildning anordnas. Kostnaderna härför beräknas un-

der detta anslag till 70 000 kronor, med vilket belopp anslaget föreslås höjt.

Till fångvårdsstyrelsens framställningar om personalförstärkningar m. m. — avseende provisorium för Hinseberg samt Torhult, Uppsala, Hall och Norrköping är departementschefen icke beredd att nu taga ställning på annat sätt än att han förordar att anslaget uppräknas med ett belopp av 400 000 kronor — 285 000 kronor på icke-ordinarieposten och på posten till rörligt tillägg samt 115 000 kronor på posten nya anstalter och förläggningar. Det föreslås härefter få ankomma på Kungl. Maj:t att pröva förslagen och träffa erforderliga beslut.

Kungl. Maj:t anses vidare böra bemyndigas att i fråga om Gävleanstalten besluta om eventuella ändringar i personalorganisationen. Därvid torde kostnaden för de personalförstärkningar, som kan vara motiverade, få bestri- das inom nyssnämnda medelsreserv.

De ökade avlöningskostnaderna vid redan befintliga anstalter utgör sammanlagt 951 700 kronor. Antalet nyinrättade tjänster uppgår till trettio två.

Departementschefen övergår härefter till att närmare behandla fångvårdsstyrelsens förslag för *nya anstalter*.

Den för Tidaholmsanstalten av riksdagen år 1957 antagna personalplanen förutsattes i stort sett få tillämpas jämväl för Norrtäljeanstalten.

Tidaholmsanstaltens personalplan med de jämkningar som föranletts av 1957 och 1958 års riksdagsbeslut är följande.

Antal	Tjänst	Lönegrad
1	anstaltsdirektör	Ag 23
1	arbetsassistent	Ag 17
1	fångvårdsassistent	Ag 17
1	bokhållare	Ag 15
1	förste yrkesmästare	Ag 13
1	social kurator	Ag 12
1	uppsyningsman	Ag 12
1	köksföreståndare	Ag 11
7	yrkesmästare	Ag 11
8	överkonstaplar	Ag 10
1	arbetsterapeut	Ag 9
2	förste förmän	Ag 9
1	kontorist	Ag 9
1	maskinist	Ag 9
6	yrkesmästare	Ag 9
1	reparatör	Ag 8
27	vaktkonstaplar	Ag 8
1	kanslibitråde	Ag 7
1	ekonomibitråde	Ag 5
2	kontorsbiträden	Ag 1—Ag 5
1	telefonist rb	Ag 1—Ag 5

Kostnaden uppgår för helt budgetår till 867 400 kronor. Eftersom hittills under anslaget endast beräknats medel för halvt budgetår bör anslaget för budgetåret 1959/60 uppräknas med 433 700 kronor.

Då den huvudsakliga sysselsättningsgrenen vid denna anstalt är meka-

nisk industri, medan motsvarande sysselsättning vid Norrtäljeanstalten är träindustri, blir arbetsledarpersonalens sammansättning vid de båda anstalterna något olika.

För Norrtäljeanstalten föreslås därför, med beaktande av vad i det föregående anförts om överförande av tjänsterna på extra ordinarie stat, att följande personalplan tillämpas.

Antal	Tjänst	Lönegrad
1	anstaltsdirektör	Ae 23
1	arbetsassistent	Ae 17
1	fångvårdsassistent	Ae 17
1	bokhållare	Ae 15
1	förste yrkesmästare	Ae 13
1	social kurator	Ae 12
1	uppsyningsman	Ae 12
1	köksföreståndare	Ae 11
6	yrkesmästare	Ae 11
8	överkonstaplar	Ae 10
1	arbetsterapeut	Ae 9
2	förste förmän	Ae 9
1	kontorist	Ae 9
1	maskinist	Ae 9
7	yrkesmästare	Ae 9
1	reparatör	Ae 8
27	vaktkonstaplar	Ae 8
1	kanslibitråde	Ae 7
1	ekonomibitråde	Ae 5
2	kontorsbiträden	Af 1—Ae 5
1	telefonist rb	Af 1—Ae 5

67

Kostnaden uppgår, förutom den förut redovisade kostnaden för överföring till extra ordinarie stat, till 866 200 kronor. Någon uppräknig av anslaget erfordras emellertid ej. För budgetåret 1958/59 förutsattes nämligen kostnaderna för Norrtäljepersonalen ingå i anslagsposten Avlöningar till personal vid nya anstalter och förläggningar. I stället erhålles en besparing av 3 600 kronor.

För båda anstalterna har antalet vaktkonstaplar inom personalorganisationen beräknats med utgångspunkt från att television utnyttjas för bevakning. En dylik anläggning är emellertid ännu beslutad endast såsom försöksanläggning för Norrtäljeanstalten. I avvaktan på erfarenheterna av televisionsbekvakning vid sistnämnda anstalt, bör provisoriskt tio vaktkonstaplar få anställas vid Tidaholmsanstalten. Kostnaderna för denna förstärkning uppgår till 115 500 kronor.

Vid 1958 års riksdag fattades beslut om åtgärder för att avhjälpa platsbristen inom fångvårdens ungdomsrådjong. Kungl. Maj:t har den 18 juni 1958 på grundval av riksdagens beslut förordnat om Hällby- och Mariefredsanstalternas användning för ungdomsklientel och i samband därmed, inom ramen för de medel som för budgetåret 1958/59 tidigare anvisats för de båda

anstalterna, fastställt nya personalplaner. Dessa personalplaner underställes nu riksdagen för godkännande. De grundar sig med vissa reduktioner på förslag från fångvårdens byggnadskommitté. Till jämförelse anges den personal som riksdagen tidigare medgivit för anstalterna såsom säkerhetsanstalter.

Mariefred

<i>Säkerhetsanstalt</i>	<i>Ungdomsanstalt</i>
1 anstaltsdirektör A 21	1 anstaltsdirektör A 23
—	1 arbetsassistent A 17
1 assistent A 17	2 assistenter A 17
—	2 yrkeslärare A 15/16
—	1 husföreståndare A 13
—	1 social kurator A 12
—	5 tillsynsmän A 12
1 uppsyningsman A 12	—
1 yrkesmästare A 12	1 yrkesmästare A 12
1 yrkesmästare A 11	1 yrkesmästare A 11
1 köksföreståndare A 10	—
—	5 förste vårdare A 10
4 överkonstaplar A 10	—
1 arbetsterapeut A 9	—
2 förste förmän A 9	1 förste förmän A 9
—	1 biträdande husföreståndare A 9
1 kontorist A 9	1 kontorist A 9
4 yrkesmästare A 9	3 yrkesmästare A 9
1 reparatör A 8	1 reparatör A 8
25 vaktkonstaplar A 8	23 vårdare A 8
1 kanslibitråde A 7	1 kanslibitråde A 7
1 kontorsbiträde A 1—5	1 kontorsbiträde A 1—5
1 telefonist A 1—5	1 telefonist A 1—5
1 ekonomibitråde A 4	1 ekonomibitråde A 4

Ökad medelsanvisning påkallas sålunda för följande tjänsteförändringar och personalökningar:

- 1 anstaltsdirektör Ae 21—23
- 1 arbetsassistent Ae 17
- 1 assistent Ae 17
- 1 förste förmän Ae 9 — yrkeslärare Ae 15/16
- 1 yrkesmästare Ae 9 — yrkeslärare Ae 15/16
- 1 köksföreståndare Ae 10 — husföreståndare Ae 13
- 1 social kurator Ae 12
- 1 uppsyningsman Ae 12 — tillsynsman Ae 12
- 4 överkonstaplar Ae 10 — tillsynsmän Ae 12
- 5 vaktkonstaplar Ae 8 — förste vårdare Ae 10
- 1 biträdande husföreståndare Ae 9
- 20 vaktkonstaplar Ae 8 — vårdare Ae 8
- 3 vårdare Ae 8.

Sedan en arbetsterapeuttjänst i Ae 9 utgår ur personalorganisationen upptar den nya personalplanen för Mariefredsanstalten sex tjänster utöver den tidigare.

För *Hällbyanstaltens* del innebär Kungl. Maj:ts beslut i första hand samma personalförändringar som vid Mariefredsanstalten och därutöver en utökning med 2 assistenter Ae 17 och 1 ekonomibitråde Ae 4.

Då överläkaren vid Roxtuna icke kan medhinna tillsyn av Hällby och Mariefred förordar departementschefen i detta sammanhang en uppräknig av arvodesposten under anslaget med 8 400 kronor för arvode av 4 200 kronor till rådgivande psykiater vid vardera anstalten.

Förslagen innebär en sammanlagd medelsökning för de båda anstalterna med 310 600 kronor.

Sammanfattningsvis innebär de av departementschefen förordade förslagen för personal vid nya anstalter att för budgetåret 1959/60 nittiotvå nya tjänster inrättas. De totala kostnaderna uppgår till 856 200 kronor.

För riksdagen anses jämväl böra anmälas, att Kungl. Maj:t förordnat om inrättande av två kolonier för intagna med tidsbestämt straff, Torhult i Älvsborgs län genom beslut den 31 maj 1957 och Rönås i Malmöhus län genom beslut den 28 mars 1958. Personalplaner för anstalterna har fastställts med utnyttjande av den reserv för två 50-mannakolonier, som anvisades av 1953 och 1954 års riksdagar. Dessa personalplaner underställes riksdagen.

För Torhult har följande personalplan fastställts:

- 1 föreståndare Ae 15,
- 1 överkonstapel Ae 10,
- 1 förste förman Ag 9,
- 1 förman Ag 8,
- 3 vaktkonstaplar Ag 8 samt
- 1 ekonomibitråde Ag 5.

Planen för Rönås är följande:

- 1 föreståndare Ae 15,
- 1 yrkesmästare Ae 11,
- 1 överkonstapel Ae 10,
- 1 arbetsterapeut Ae 9,
- 1 förman Ag 8,
- 3 vaktkonstaplar Ag 8,
- 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål samt
- 1 ekonomibitråde Ag 5.

Fångvårdsstyrelsen har med anledning av den arbetstidsförkortning, som skall genomföras från och med den 1 juli 1959, begärt en förstärkning av anslaget med 1 270 261 kronor. Förstärkningen omfattar följande personal: 5 tillsynsmän A 12, 19 överkonstaplar A 10, 57 vaktkonstaplar A 8, 12 vårdare A 8, 2 reparatörer A 8 samt 3 ekonomibiträden A 4.

Med samma skäl har fångvårdsstyrelsen delvis motiverat sin begäran om 21 överkonstaplar vid kolonier. Detta yrkande innebär en medelsanvisning av 299 263 kronor. Under förevarande anslag skulle ett bifall till nyssnämnda förstärkningar medföra en anslagshöjning av sammanlagt 1 550 984 kronor. I enlighet med vad som anförts vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor kan ställning icke nu tagas till frågan om reg-

lering av kostnaderna för den beslutade arbetstidsförkortningen från och med den 1 juli 1959. Departementschefen räknar dock i detta sammanhang med en reserv på 1 550 000 kronor, avsedd att stå till Kungl. Maj:ts disposition för bestridande av härav föranledda kostnader.

Under posten arvoden och särskilda ersättningar föreslås ytterligare 6 000 kronor anvisade till ersättning för undervisning i skolämnen m. m.

På grund av automatiska utgiftsökningar uppräknas anslaget med 64 100 kronor, huvudsakligen till följd av beslut vid 1958 års riksdag angående ändrad lönegradsplacering för vissa tjänster m. m.

Slutligen uppföres under anslaget en särskild post å 200 000 kronor till kompensation för höjda folkpensionsavgifter.

Anslaget höjes alltså med sammanlagt 3 807 400 kronor.

Av de i det föregående av departementschefen tillstyrkta förändringarna å ifrågavarande anslag beräknas under den från och med budgetåret 1957/58 uppförda posten Avlöningar till personal vid nya anstalter och förläggningar 115 000 kronor, utgörande den del av beloppet å 400 000 kronor som avses till Hall- och Norrköpingsanstalterna. Däremot föreslås kostnaderna för anstalterna Tidaholm och Norrtälje från och med budgetåret 1959/60 få belastas icke-ordinarieposten. Slutligen anmärkes att av det på grund av arbetstidsförkortningens genomförande upptagna beloppet en summa av 95 000 kronor beräknas falla på posten Avlöningar till personal vid nya anstalter och förläggningar.

I personalförteckningen föreslås de ändringar, som föranledes av vad departementschefen i det föregående anfört och föreslagit.

Utskottet har i sitt utlåtande nr 14 tillstyrkt att en ekonomibiträdestjänst i Ag 4 vid fångvårdsanstalten i Hälsingborg uppflyttas till Ag 5. Av departementschefen i förevarande sammanhang föreslagna tjänsteändringar har utskottet även funnit sig kunna godtaga.

Fångvårdsanstalternas personalorganisation, som den 1 oktober 1957 upptog 1 880 tjänster, har därefter ytterligare utvidgats och omfattade vid samma tidpunkt förra året 2 095 tjänster. Den personalförstärkning som nu föreslås innebär en fortsatt utvidgning med sammanlagt 124 tjänster, varav 32 avses för redan befintliga anstalter och 92 för nya anstalter.

Mot bakgrunden av det alltjämt stigande fångantalet och det föreliggande behovet av en förstärkning överhuvudtaget av fångvårdens resurser har utskottet inte ansett sig böra framställa någon erinran mot det nu beräknade ytterligare personalbehovet. Även de personalplaner, vilka underställts riksdagen för godkännande, kan utskottet tillstyrka.

Då utskottet icke heller funnit anledning till erinran mot anslagsberäkningen eller den föreslagna dispositionen av olika medelsposter under anslaget hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning under budgetåret 1959/60, vidtaga de ändringar i personalförteck-

ningen för fångvårdsanstalterna, som föranledes av vad fördragande departementschefen i statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för den 3 januari 1959 anført;

b) fastställa följande avlöningsstat för fångvårdsanstalterna, att tillämpas under budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	10 697 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	652 200
3. Avlöningar till personal vid nya anstalter och förläggningar, <i>förslagsvis</i>	2 726 300
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	15 886 400
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4 286 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	200 000
Summa kronor	34 447 900

c) till *Fångvårdsanstalterna*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 34 447 900 kronor.

34:o) *Fångvårdsanstalterna*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har (punkt 36, s. 91—95) föreslagit riksdagen att till *Fångvårdsanstalterna*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 15 692 700 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 13 084 700 kronor.

Med hänsyn till belastningssiffrorna och en väntad ytterligare ökning av fångantalet anser departementschefen det nödvändigt att förevarande anslag uppräknas och förordar, att följande poster under anslaget höjes med det för varje post angivna beloppet.

	Ökning
Sjukvård m. m. för personal	5 000
Resersättningar	350 000
Bränsle, lyse och vatten	400 000
Övriga expenser	120 000
Inköp och underhåll av inventarier	24 000
Renhållning av fängelseområden och fängeslokaler	125 000
Utspisning	1 000 000
Hälso- och sjukvård	200 000
Undervisning och fritidssysselsättning	15 000
Bibliotek vid fångvårdsanstalter	4 000
Omkostnader för permitterade, frigivna och utskrivna	70 000

	Ökning
Utbildning av personal	60 000
Diverse utgifter	15 000
Fångtransport	100 000
Tjänstedräkt åt befattningshavare	40 000
Driftkostnader för televisionsbvakning	50 000
	Summa kronor 2 578 000

Posten till inköp och underhåll av bilar är för budgetåret 1958/59 upptagen till 95 000 kronor, varav 45 000 kronor såsom engångskostnad för anskaffning av tre bilar. Det föreslås att posten uppräknas med 30 000 kronor. Härefter kommer posten att uppgå till 125 000 kronor, varav 65 000 kronor för löpande utgifter och 60 000 kronor såsom engångsbelopp för anskaffning av fyra bilar.

I enlighet med det anförda bestämmes anslaget till 15 692 700 kronor, vilket innebär en ökning med 2 608 000 kronor.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till *Fångvårdsanstalterna: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 15 692 700 kronor.

35:o) **Fångvårdsanstalterna: Maskin- och verktygsutrustning m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 37, s. 95 och 96) föreslagit riksdagen att till *Fångvårdsanstalterna: Maskin- och verktygsutrustning m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 2 300 000 kronor.

I gällande riksstat har för maskin- och verktygsutrustning vid befintliga fångvårdsanläggningar och nya sådana upptagits ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor.

Fångvårdsstyrelsen och fångvårdens byggnadskommitté har för budgetåret 1959/60 under förevarande anslag begärt sammanlagt 4 178 000 kronor.

Departementschefen är icke beredd att nu i detalj taga ställning till de olika förslag, som fångvårdsstyrelsen framlagt men beräknar för ändamålet ett belopp av 275 000 kronor. För komplettering av maskinutrustningen vid redan befintliga anstalter samt för inköp av bussar m. m. föreslås ett belopp av 300 000 kronor.

Fångvårdens byggnadskommitté har för genomförande av utrustningsprogrammet vid de olika nya anstalterna för budgetåret 1959/60 begärt 3 000 000 kronor. I och för sig har departementschefen intet att erinra emot de totala utrustningskostnaderna för de skilda projekten i programmet, men anser att alla möjligheter till besparingar bör tillvaratagas. Departementschefen anser att ett belopp av 1 725 000 kronor bör vara till fyllest för budgetåret 1959/60. Vid reducering av det begärda beloppet har han utgått från att 800 000 kronor för centralanstalten Kumla icke erfordras nästa budgetår.

Icke heller de 395 000 kronor som beräknats för Hinsebergsanstalten för nästa budgetår torde annat än till ett mindre belopp bliva behövlige sedan denna anstalt härjats av eld och dess färdigställande försenats ett år.

Anslaget uppföres alltså med 2 300 000 kronor.

Utskottet, som vill understryka departementschefens uttalande om att alla möjligheter till besparingar bör tillvaratagas, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Fångvårdsanstalterna: Maskin- och verktygsutrustning m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 2 300 000 kronor.

36:o) *Fångvårdsanstalterna: Engångsanskaffning av inventarier m. m.* Kungl. Maj:t har (punkt 38, s. 96—98) föreslagit riksdagen att till *Fångvårdsanstalterna: Engångsanskaffning av inventarier m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor.

I gällande riksstat har upptagits ett reservationsanslag å 1 600 000 kronor för engångsanskaffning av inventarier m. m. Beloppet är avsett för utrustning av befintliga fångvårdsanläggningar och nya sådana.

Det av fångvårdsstyrelsen och fångvårdens byggnadskommitté redovisade medelsbehovet under förevarande anslag för budgetåret 1959/60 uppgår till 2 301 000 kronor.

Departementschefen är vad gäller fångvårdsstyrelsens framställningar icke beredd stödja förslaget om inköp av televisionsapparater till vissa anstalter. För de av styrelsen angivna övriga ändamålen anses ett sammanlagt belopp av 200 000 kronor få förslå.

Mot det av fångvårdens byggnadskommitté angivna utrustningsprogrammet och dess totala kostnader har departementschefen i och för sig intet att erinra.

Det av kommittén för budgetåret 1959/60 begärda beloppet, 1 800 000 kronor, anses emellertid kunna minskas med 600 000 kronor, avsedda för centralanstalten Kumla. Då därtill utrustningsprogrammet för Hinsebergsanstalten i viss mån försenas, föreslås att för de av kommittén anmälda behoven i första hand beräknas ett belopp av tillhoppa 900 000 kronor.

Viss ytterligare medelsanvisning för angivna eller andra ändamål kan därutöver bli erforderlig, varför departementschefen föreslår att anslaget för budgetåret 1959/60 uppföres med 1 200 000 kronor. Alla möjligheter till besparingar anses därvid böra tillvaratagas.

Utskottet. Med hänsyn till den snabba utvecklingen på televisionens område och gjorda erfarenheter från anstalter, där television kommit till användning för fritidsunderhållning, har fångvårdsstyrelsen föreslagit inköp av televisionsapparater vid vissa öppna anstalter. Departementschefen har i likhet med en av styrelsens fångvårdsfullmäktige ansett sig icke böra stödja detta förslag.

Utskottet är självfallet medvetet om att invändningar ur mera allmänna synpunkter kan riktas mot att utrusta fångvårdsanstalterna med televisionapparater för fritidsändamål. Utskottet håller dock före att avgörande bör vara om vårdarbetet genom tillgång till television kan underlättas och detta låter sig göra utan att krav på ytterligare personal för bevakningsändamål uppställs. I varje fall anser utskottet att ett försök bör kunna göras för inhämtande av närmare erfarenheter. Hinder synes därför enligt utskottets mening icke böra möta mot att fångvårdsstyrelsen ges möjlighet att inom ramen för tillgängliga medel under förevarande anslag anskaffa televisionapparater för en eller annan anstalt.

Då utskottet i övrigt icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fångvårdsanstalterna: Engångsansskaffning av inventarier m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor.

37:o) **Fångvårdsanstalterna: Anskaffning, montering och transport av baracker m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 98 och 99), vilket innebär en med 300 000 kronor ökad medelsanvisning med hänsyn till den starka ökningen av fångantalet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fångvårdsanstalterna: Anskaffning, montering och transport av baracker m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kronor.

38:o) **Fångvårdsanstalterna: Driftkostnader för tillfälliga förläggningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 40, s. 99 och 100) föreslagit riksdagen att till *Fångvårdsanstalterna: Driftkostnader för tillfälliga förläggningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 340 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 242 800 kronor.

Förevarande anslag är avsett att täcka driftkostnaderna för tillfälliga förläggningar. För närvarande är sex tillfälliga förläggningar i bruk.

Departementschefen förordar, att en reserv å 50 000 kronor upptages under anslaget avsedd att i första hand täcka uppkommande avlöningskostnader i samband med arbetstidsförkortningens genomförande. Vidare bör under anslaget uppföras en särskild förslagsvis betecknad post till kompensation för höjda folkpensionsavgifter å 5 000 kronor.

Jämväl vissa omkostnadsposter under anslaget anses behöva höjas. Följande poster föreslås uppräknade med det för varje post angivna beloppet.

	Ökning
Bränsle, lyse och vatten	20 000
Inköp och underhåll av inventarier	1 600
Utspisning	20 000
Beklädnad och sängkläder	9 000
Diverse utgifter	1 600

Summa kronor 52 200

Å andra sidan anses posten till reseersättningar böra minskas med 10 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Fångvårdsanstalterna: Driftkostnader för tillfälliga förläggningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 340 000 kronor.

39:o) **Ersättning för vård av fångar på anstalter, som ej tillhör fångvården, m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, s. 100 och 101), vilket i fråga om anslagsberäkningen innebär en höjning med 7 300 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning för vård av fångar på anstalter, som ej tillhör fångvården, m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 88 900 kronor.

40:o) **Interneringsnämnden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, s. 101 och 102), vilket innebär en med 2 000 kronor ökad medelsanvisning till dagarvoden och reseersättningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Interneringsnämnden* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 39 000 kronor.

41:o) **Ungdomsfängelsetnämnden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43, s. 102), vilket innebär en med 1 000 kronor ökad medelsanvisning till dagarvoden, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ungdomsfängelsetnämnden* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

42:o) **Skyddskonsulentorganisationen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 44, s. 102—107) föreslagit riksdagen att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för skyddskonsulentorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60, dels ock till Skyddskonsulentorganisationen: Avlöningar för samma budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 417 100 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 248 700 kronor.

Enligt riksdagens beslut har utbyggnaden av skyddskonsulentorganisationen hittills skett i etapper. Senast har viss förstärkning skett genom beslut vid 1957 års riksdag.

Betydelsen av en god och effektiv kriminalvård i frihet har på senare tid framstått allt klarare. I den kriminalpolitiska diskussion som förts, bland annat i anslutning till strafflagberedningens i december 1956 avgivna slutbetänkande har behovet av att förbättra resurserna för den öppna kriminalvården starkt framhävts.

Fångvårdsstyrelsen har för budgetåret 1959/60 hemställt att Södermanland—Östergötlands och Skåne—Blekinge distrikt skall uppdelas, att Stockholms- och Göteborgsdistrikten skall förstärkas med sammanlagt fyra assistenter, att Västgöta—Dals distrikt skall erhålla en assistent samt att flera kanslibiträdestjänster och mera skrivhjälp tillföres organisationen.

Departementschefen anser det angeläget att utöka organisationen. Fångvårdsstyrelsens yrkande om uppdelning av nämnda två distrikt innebär emellertid en upprepning av förslag som ingick i framställningarna för budgetåret 1957/58. Ett flertal nya fångvårdsanstalter har emellertid sedan dess tillkommit. Det torde vara motiverat att fångvårdsstyrelsen närmare undersöker vilka behov som nu är mest angelägna och redovisar resultatet i petita.

Behovet av en uppdelning av Södermanland—Östergötlands distrikt synes dock efter färdigställandet av de nya för ungt klientel avsedda anstalterna Hällby och Mariefred klart ådagalagt, varför denna uppdelning enligt departementschefens mening bör genomföras redan från och med budgetåret 1959/60. Östergötland och Södermanland torde böra bilda var sitt distrikt med skyddskonsulent placerad i respektive Norrköping och Eskilstuna.

Vidare anses att tjänster för två assistenter och fyra kanslibiträden bör nyinrättas. Fördelningen av de nya assistenttjänsterna föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t.

De nya konsulent-, assistent- och kanslibiträdestjänsterna bör inrättas som extra ordinarie och placeras i Ae 19, respektive Ae 17 och Ae 7.

Med hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör tre kontorsbiträden uppflyttas till kanslibiträden i Ae 7.

Anvisade medel för skrivhjälp uppräknas med 3 500 kronor.

De i det föregående föreslagna åtgärderna medför en kostnadsökning av 115 600 kronor, varav 11 800 kronor vikariemedel.

På grund av automatiska utgiftsförändringar uppräknas anslaget vidare med 44 100 kronor, huvudsakligen till följd av beslut vid 1958 års riksdag angående ändrad lönegradsplacering för vissa tjänster m. m.

Slutligen uppföres en särskild post å 8 700 kronor till kompensation för höjda folkpensionsavgifter.

Utskottet har i sitt utlåtande nr 14 tillstyrkt att i förevarande sammanhang omnämnda tre kontorsbiträdestjänster uppflyttas till kanslibiträdestjänster i Ae 7.

Kungl. Maj:ts förslag till utbyggnad av skyddskonsulentorganisationen innebär inrättande av ytterligare en skyddskonsulent- och två assistenttjänster jämte tjänster för biträdespersonal. Med hänsyn till vad departementschefen anfört om betydelsen av kriminalvård i frihet tillstyrker utskottet förslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för skyddskonsulentorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	316 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	922 300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	169 900
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	8 700
<hr style="width: 50%; margin-left: auto; margin-right: 0;"/> Summa kronor	<hr style="width: 50%; margin-left: auto; margin-right: 0;"/> 1 417 100

b) till *Skyddskonsulentorganisationen*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 417 100 kronor.

43:o) **Skyddskonsulentorganisationen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45, s. 107 och 108), vilket innebär en uppräkningsanslag av 50 700 kronor, varav 17 000 kronor till reseersättningar, 15 000 kronor till bränsle, lyse och vatten samt 18 700 kronor till övriga expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Skyddskonsulentorganisationen*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 315 200 kronor.

44:o) **Övervakning av villkorligt dömda.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46, s. 108), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Övervakning av villkorligt dömda* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

45:o) **Tillsyn över villkorligt frigivna m. fl.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 108 och 109), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Tillsyn över villkorligt frigivna m. fl.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

46:o) **Kurser för övervakare, tillsynsmän och förundersökare.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 109), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kurser för övervakare, tillsynsmän och förundersökare* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 8 000 kronor.

47:o) **Understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, s. 109 och 110), vilket innebär en ökning av anslaget med 200 000 kronor att stå till förfogande såsom medelsreserv, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 850 000 kronor.

48:o) **Bidrag till svenska skyddsförbundet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50, s. 110), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska skyddsförbundet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 255 000 kronor.

Diverse

49:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Fångvårdsstyrelsens delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark. Ersättning till försvarets fastighetsfond för fångvårdsanstalten i Hälsingborg.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 51—54, s. 111 och 112) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1959/60 såsom förslagsanslag anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Fångvårdsstyrelsens delfond* 3 694 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* 1 130 000 kronor;

c) till *Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark* 137 400 kronor samt

d) till *Ersättning till försvarets fastighetsfond för fångvårdsanstalten i Hälsingborg* 45 000 kronor.

50:o) **Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, s. 112) samt under erinran att anslaget, som i gällande riksstat uppförts med ett formellt belopp av 100 kronor, med hänsyn till förefintlig reservation ansetts kunna jämväl för nästa budgetår uppföras med allenast formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

51:o) **Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m. inom privaträttens område.** Kungl. Maj:t har (punkt 56, s. 112 och 113) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.*

inom privaträttens område för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 31 500 kronor.

Under denna rubrik har sammanförts de å riksstaten för budgetåret 1958/59 upptagna förslagsanslagen Bidrag till internationella byrån i Bern för skydd av litterära och konstnärliga verk (anslag 11 500 kronor), Bidrag till internationella institutet för unifiering av privaträtten (3 000 kronor) och Bidrag till Haagkonferensens för internationell privaträtt permanenta byrå (16 000 kronor).

Med hänsyn till inträffad kostnadsökning anses en uppräknig av bidraget till internationella institutet för unifiering av privaträtten erforderlig. Bidraget, som utgått med oförändrat belopp alltsedan dess tillkomst budgetåret 1946/47, föreslås höjt med 1 000 kronor till 4 000 kronor. Beträffande de båda andra bidragen beräknas oförändrad medelsanvisning.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m. inom privaträttens område* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 31 500 kronor.

52:o) **Bidrag till Nordisk årsbok m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 57, s. 113) föreslagit riksdagen att till Bidrag till Nordisk årsbok m. m. för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Med hänsyn till att hittills under anslaget Bidrag till Nordisk årsbok anvisade medel ännu icke behövt tagas i anspråk anses under förevarande anslagspunkt för budgetåret 1959/60 böra upptagas ett formellt belopp av 100 kronor.

I detta sammanhang, anmäler departementschefen, att från Nordiska rådets sida föreligger en rekommendation, nr 2/1957, angående utgivande av en nordisk rättsfallssamling. Därest för Sveriges del kostnader för detta ändamål skulle uppstå under budgetåret 1959/60, föreslår departementschefen, att de får bestridas från förevarande anslag och att anslagsrubriken till följd härav något jämkas. Någon särskild uppräknig av detta skäl erfordras ej. Vid utgången av budgetåret 1958/59 eventuellt förefintlig behållning å anslaget Bidrag till Nordisk årsbok föreslås överförd till rubricerade anslag.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till *Bidrag till Nordisk årsbok m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

53:o) **Uppgående av gränsen mot Norge m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, s. 114), vitket innebär anvisande av medel för de gräns-

arbeten, som enligt en av svenska och norska regeringarna godkänd plan skall utföras av Sverige under år 1959, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Uppgående av gränsen mot Norge m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

54:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59, s. 115), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 1 425 000 kronor.

55:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, s. 115), vilket i fråga om medelsanvisningen innebär en ökning med 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

56:o) **Uppskjutna frågor.** Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande beträffande nedannämnda, av Kungl. Maj:t under följande punkter framlagda förslag, nämligen

punkten 24: Vattendomstolarna: Avlöningar samt

punkten 25: Vattendomstolarna: Omkostnader;

vilket utskottet härmed får för riksdagen
anmäla.

Stockholm den 17 februari 1959

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Näsström, Gillström, Einar Persson, Ivar Johansson, Birger Andersson, Sundelin, Thun, Holmqvist, Pålsson, Axel Johannes Andersson, Rikard Svensson, Söderberg, Bertil Petersson, Aastrup och Birke; samt

från a n d r a kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Thapper, Jansson i Kalix, Persson i Växjö, Ståhl, Gustafsson i Stockholm, Svensson i Stenkyrka, Nilsson i Göingegården, fröken Elmén, herrar Hansson i Skegrie, Mellqvist, Heckscher, Gustafsson i Skellefteå och Gustafsson i Uddevalla.

Särskilda yttranden

1) av herrar *Birke, Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegården och *Heckscher*, vilka anförde:

»Under åberopande av vad som uttalades i ett vid statsutskottets utlåtande nr 13 fogat särskilt yttrande få vi ånyo understryka som vår uppfattning, att riksdagens beslut i enskilda utgiftsfrågor böra anses som preliminära och alltså icke giltiga förrän efter beslutet om den slutliga statsregleringen. Emellertid pågå för närvarande överläggningar om en överenskommelse med syfte att undvika att denna fråga ställes på sin spets genom yrkanden om formligt uttalande härom i anslutning till varje särskild anslagsfråga. Under förutsättning att dessa överläggningar leda fram till en uppgörelse avstå vi från dylika yrkanden vid de särskilda anslagsbesluten; i motsatt fall förbehålla vi oss att framställa sådana yrkanden vid behandlingen av återstående anslagsfrågor.»

2) av herrar *Birke, Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegården och *Heckscher*, vilka anförde:

»Enligt vår mening föreligger icke helt obetydliga möjligheter till anslagsbegränsning i den direkta statsverksamhetens omkostnader. I detta sammanhang få vi erinra om de vid årets riksdag väckta likalydande motionerna I: 120 och II: 139, vari bl. a. hemställts, dels att riksdagen måtte ur budgeten avföra samtliga anslagsposter som upptagits i vid motionerna fogad bilaga, dels såvitt angår andra huvudtiteln, att anslag till diverse utgifter måtte beräknas till 2 627 200 kronor, dels ock att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att under de avförda anslagen liggande medelsbehov måtte i mån av medelstillgång tillgodoses inom ramen för anslaget till diverse utgifter. Motionärernas förslag innebär för andra huvudtiteln vidkommande en besparing å 656 800 kronor. De i motionerna väckta förslagen skulle i betydande utsträckning tillgodose behovet av sparsamhet med omkostnadsanslagen och dessutom i åtskilliga avseenden möjliggöra ökad smidighet i anslagens användning. Sedan dessa motioner emellertid numera avslagits av riksdagen, ha vi ansett oss böra biträda de reservationer, som innebär bifall till motionerna I: 191 och II: 248.»

3) av herrar *Ivar Johansson, Pålsson, Svensson* i Stenkyrka och *Hansson* i Skegrie, vilka anförde:

»Behovet av sparsamhet i fråga om statsutgifterna bör beaktas i alla sammanhang. Detta gäller inte minst beträffande tillsättandet av nya tjänster i statsförvaltningen. I årets statsverksproposition föreslås en mängd dylika nya tjänster. Bland dessa finns givetvis flera vars berättigande inte kan ifrågasättas. Detta gäller exempelvis befattningar vid nyinrättade avdelningar inom sjukvården, undervisnings- och rättsväsendet.

För den utomstående är det svårt att bedöma det berättigade behovet av

tjänster i övrigt, varför något angivande av vissa bestämda tjänster såsom mer eller mindre behövlige är synnerligen vanskligt. Vi anser emellertid att stor restriktivitet bör iakttas av Kungl. Maj:t vid tillsättandet av nya tjänster. I nuvarande ansträngda statsfinansiella läge bör man i största möjliga utsträckning söka handlägga förekommande arbetsuppgifter med den personal som redan finns. Genom rationaliseringar och god arbetsplanering bör detta i stort sett vara möjligt.

Vi ansluter oss, såsom ovan sagts, till kravet på sparsamhet i all den utsträckning detta kan ske med tillgodoseende av berättigade intressen. Med hänsyn till att redan många nya tjänster avses att tillskapas under kommande budgetår kan vi emellertid inte finna det logiskt med en generell minskning av omkostnadsanslagen med i motionerna I: 191 och II: 248 föreslagna tio procent. En sådan nedskärning kan under dessa förhållanden betyda att nyanställd personal ej kan till fullo utnyttjas.»

Reservationer

1) vid *punkten 2* (Statsråden utan departement m. m.: Omkostnader) av herrar *Sundelin, Axel Johannes Andersson, Aastrup, Birke, Skoglund* i *Doverstorp, Ståhl, Nilsson* i *Göingegården*, fröken *Elmén*, herrar *Heckscher* och *Gustafsson* i *Skellefteå*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka den i motionerna I: 191 och II: 248 föreslagna anslagsminskningen och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Under hänvisning till det allvarliga budgetläget har i de likalydande motionerna I: 191 och II: 248 framhållits att det är nödvändigt att förutom beskrningar av statliga bidrag också söka nå anslagsbegränsningar i fråga om den direkta statsverksamheten. Motionärerna har föreslagit att de i statsverkspropositionen för budgetåret 1959/60 upptagna anslagen till de centrala förvaltningsmyndigheternas omkostnader nedsättes med 10 procent.

Utskottet vill i likhet med motionärerna erinra om att finansministern i statsverkspropositionen för sin del bedömt budgetläget så att en skattehöjning av storleksordningen en halv till en miljard kronor anses ofrånkomlig. Förslag härom har av finansministern förutskickats bli framlagt senare under vårsessionen, då konjunkturläget skulle kunna bättre överblickas. Med hänsyn till det uppkomna statsfinansiella läget vill utskottet för sin del starkt understryka nödvändigheten av att begränsningar uppnås i statens utgifter. Härvidlag bör såsom motionärerna framhållit begränsningar eftersträvas även i anslagsanvisningarna för den direkta statsverksamheten, där så kan ske utan allvarligt men för vitala intressen. Motionärerna har då pekat på omkostnaderna i statsförvaltningen men ansett att undantag finge göras för verksamhetsgrenar som har direkta vårdande eller undervisande uppgifter liksom för domstolsväsendet. Besparingsaktionen borde enligt motionärernas mening sålunda begränsas till omkostnadsanslagen för centrala myndigheter med förvaltande eller administrativa uppgifter. Utskottet kan

för sin del tillstyrka motionärernas förslag. Utskottet anser sig inte böra ingå på vilken särskild delkostnadspost — resor, bränsle och lyse, städning, expenser etc. — som bör begränsas utan anser i likhet med motionärerna att det bör få ankomma direkt på vederbörande verks ledning att avgöra fördelningen av anslaget och på vad sätt detta kan få den mest effektiva användningen. Härigenom kan på ett smidigt sätt hänsyn tagas till de skiftande behoven inom de olika myndigheterna. Utskottet utgår vidare från att de nedsättningar av anslagen som nu göres i vissa fall får ses som ett arrangemang betingat av det inträdda statsfinansiella krisläget.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet i förevarande sammanhang,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 191 och II: 248, såvitt nu är i fråga, till *Statsråden utan departement m. m.: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 16 600 kronor.»

2) vid *punkten 4* (Justitiedepartementet: Omkostnader) av herrar *Sundelin, Axel Johannes Andersson, Aastrup, Birke, Skoglund* i Doverstorp, *Ståhl, Nilsson* i Göingegården, fröken *Elmén*, herrar *Heckscher* och *Gustafsson* i Skellefteå, vilka under åberopande av den med 1) betecknade reservationen ansett att utskottet bort tillstyrka den i motionerna I: 191 och II: 248 föreslagna anslagsminskningen och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 191 och II: 248, såvitt nu är i fråga, till *Justitiedepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 159 300 kronor.»

3) vid *punkten 9* (Justitiekanslersämbetet: Omkostnader) av herrar *Sundelin, Axel Johannes Andersson, Aastrup, Birke, Skoglund* i Doverstorp, *Ståhl, Nilsson* i Göingegården, fröken *Elmén*, herrar *Heckscher* och *Gustafsson* i Skellefteå, vilka under åberopande av den med 1) betecknade reservationen ansett att utskottet bort tillstyrka den i motionerna I: 191 och II: 248 föreslagna anslagsminskningen och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 191 och II: 248, såvitt nu är i fråga, till *Justitiekanslersämbetet: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 21 600 kronor.»

4) vid *punkten 11* (Riksåklagarämbetet: Omkostnader) av herrar *Sundelin, Axel Johannes Andersson, Aastrup, Birke, Skoglund* i Doverstorp, *Ståhl, Nilsson* i Göingegården, fröken *Elmén*, herrar *Heckscher* och *Gustafsson*

son i Skellefteå, vilka under åberopande av den med 1) betecknade reservationen ansett att utskottet bort tillstyrka den i motionerna I: 191 och II: 248 föreslagna anslagsminskningen och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 191 och II: 248, såvitt nu är i fråga, till *Riksåklagarämbetet: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 23 400 kronor.»

5) vid *punkten 17* (Hovrätterna: Avlöningar) av herrar *Ivar Johansson, Pålsson, Birke, Skoglund* i Doverstorp, *Svensson* i Stenkyrka, *Nilsson* i Göingegården, *Hansson* i Skegrie och *Heckscher*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 102 och II: 146 och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 14, som börjar med »Hovrättens arbetsläge» och slutar med »utskottet motionerna», bort ha följande lydelse:

»Såväl 1955 års domarutredning som den 1957 tillsatta utredningen angående omreglering av hovrätternas domsområden kan beräknas slutföra sitt arbete i början av innevarande år. Att nu inrätta en ny ordinarie avdelning vid hovrätten synes därför såsom motionärerna funnit innebära ett föregripande av utredningarnas förslag, eftersom en uppdelning av hovrättens alltför omfattande jurisdiktion kan komma att leda till att en ny hovrätt inrättas i Bergslagen. Departementschefen framhåller visserligen att — med hänsyn till bestämmelserna i § 13 i statens allmänna avlöningsreglemente om ordinarie tjänstemans förflyttningsskyldighet — förslaget inte kan anses föregripa ett eventuellt förslag om minskning av hovrättens domkrets. Även om tjänstemännen kan tvingas att flytta, så finns det risk för att man får en sämre rekrytering för en ny domstol genom detta förfarande, än om man går den vanliga ansökningsvägen. Härtill kommer angelägenheten av att i nuvarande ansträngda statsfinansiella läge iakttaga stor återhållsamhet med statens utgifter. I likhet med både statskontoret och motionärerna föreslår utskottet därför att någon ny avdelning vid Svea hovrätt inte skall inrättas. Det äskade anslaget till hovrätternas avlöningar bör därför skäras ned med 255 000 kronor.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 102 och II: 146

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning under budgetåret 1959/60, vidtaga de ändringar i hovrätternas personalförteckning, som föranledes av vad föredragande departementschefen i statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för den 3 januari 1959 och utskottet anför:

b) fastställa följande avlöningsstat för hovrätterna, att tillämpas under budgetåret 1959/60

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 735 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	54 600
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	4 007 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 204 200
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	56 000
	Summa kronor 9 057 000

c) till *Hovrätterna*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 9 057 000 kronor.»

6) vid *punkten 21* (Häradsrätterna: Ersättningar till nämndemän) av herrar *Birke, Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegården och *Heckscher*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionen II: 8 och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 21, som börjar med »Utskottet vill» och slutar med »sålunda motionen», bort ha följande lydelse:

»Enligt motionärens beräkning, grundad på förhållandena vid den egna domsagan, skulle den ökade användningen av tremansnämnd innebära en reduktion av antalet »nämndemansdagsverken» med 16 procent. Då motsvarande förhållande torde komma att råda i övriga domsagor, synes det utskottet fullt befogat att i enlighet med motionärens förslag utgå från en i förhållande till Kungl. Maj:ts beräkning minskad medelsanvisning. Utskottet föreslår att minskningen såsom motionären angivit bestämmas till 500 000 kronor.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionen II: 8 till *Häradsrätterna*: *Ersättningar till nämndemän* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 2 700 000 kronor.»

7) vid *punkten 24* (Tekniska hjälpmedel m. m. vid domstolsväsendet) av herrar *Birke, Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegården och *Heckscher*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 8 och II: 9 och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 23, som börjar med »Såvitt utskottet» och slutar med »utskottet motionerna», bort ha följande lydelse:

»Som motionärerna anfört torde tingshusbyggnadsskyldiga i regel numera själva draga försorg om att anskaffa erforderliga ljudupptagningsapparater. För övrigt lär stadsdomstolutredningen, vars betänkande är att emotse under 1959, överväga att föreslå utsträckning av tingshusbyggnadsskyldig-

heten till att omfatta även anskaffandet av ljudupptagningsapparater. Härtill kommer det hårt ansträngda statsfinansiella läget. Med beaktande av de medel som tidigare anvisats särskilt för ljudupptagningsapparater föreslår utskottet därför att förevarande anslag i enlighet med motionärernas förslag anvisas med 33 200 kronor, vilket i förhållande till Kungl. Maj:ts beräkning av medelsbehovet innebär en minskning med 76 800 kronor.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 8 och II: 9 till *Tekniska hjälpmedel m. m. vid domstolsväsendet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 33 200 kronor.»

8) vid *punkten 32* (Fångvårdsstyrelsen: Omkostnader) av herrar *Sundelin, Axel Johannes Andersson, Aastrup, Birke, Skoglund* i Doverstorp, *Ståhl, Nilsson* i Göingegården, fröken *Elmén*, herrar *Heckscher* och *Gustafsson* i Skellefteå, vilka under åberopande av den med 1) betecknade reservationen ansett att utskottet bort tillstyrka den i motionerna I: 191 och II: 248 föreslagna anslagsminskningen och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 191 och II: 248, såvitt nu är i fråga, till *Fångvårdsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 216 000 kronor.»